

A Scarta San Pablo

D'A EB' AJ ROMA

Romanos sb'i jun libro tic, aton jun scarta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente d'a Roma. A d'a tic syalb'at viñ to ol c'och viñ yil eb' creyente chi'. Snib'ej viñ smunlaj yed' eb' junoc tiempoal, slajvi chi' sb'at viñ d'a España. Stz'ib'ejb'at jun carta tic viñ yuj yalan tas val syalelc'och jun vach' ab'ix yic colnab'il yed' b'eyb'al smoj sb'eyb'alan eb' creyente. A jun libro tic, tz'acan syala' tas val tz'aj snachajel yuj viñaj apóstol Pablo chi'.

Ayic slajvi yac'jib'at stzatzil sc'ol eb' creyente ay d'a Roma chi', syalanb'at viñ d'a eb' to slesalvi viñ yuj eb'. Slajvi chi', syalanb'at viñ tas snib'ej syalb'at d'a eb'. Aton yuj vach' ab'ix ch'oxb'il yuj Dios, to tz'ochxi junc'olal d'a scal eb' anima yed' Dios tato syac'och eb' d'a sc'ool. Masanil anima ayoch yac'an servil chucal vach'chom israel mato mañ israeloc, yuj chi' smoj schaan jun colnab'il tic eb'. Tz'ochxi vach'il d'a co cal yed' Dios añej tato sca'och Jesús d'a co c'ool. Tato vach'oñxo yuj Cristo, ayxo co junc'olal yed' Dios, axo co colchajel d'a yol sc'ab' chucal yuj Yespíritu Dios, yuj chi' smoj to sq'uexmaj co b'eyb'al.

Syalanpax viñaj Pablo tas nab'il yuj Dios d'a yib'añ eb' israel yed' d'a yib'añ eb' mañ israeloc. Syalanpax viñ to yuj spitalil eb' israel tz'altaj jun colnab'il tic d'a masanil anima, yujto a eb' israel chi' maj scha eb' tato a Jesús scolomal eb' tañvab'il sjavi ayec' d'a scal eb'. Palta c'ojanc'olalto ol yojtaquejel eb'. Syalanpaxcoti tas tz'aj co xajanan co b'a yed' eb' quetanimail, yovalil sco c'anab'ajej eb' yajal. Syalanpaxi to max yal co comon telan co b'a d'a yib'añ junoc c'ayb'ub'al max nachajel cuuj. Slajvi chi' syac'an stzatzil sc'ol eb' creyente viñ d'a Roma chi'.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 ¹ A in Pablo in schecab' in Jesucristo tzin tz'ib'ej jun carta tic. Yavtejnac in och Jesucristo chi' schecab'oc. Sic'b'il in el yuuj, yic svalet vach' ab'ix yic colnab'il syac' Dios.

² A Dios altannaccan jun vach' ab'ix tic d'a peca'. A eb' schecab' Dios d'a peca' chi' tz'ib'annaccan jun tic d'a Slolonel Dios to yicñej yaji.

³ A jun vach' ab'ix tic aton yab'ixal Cajal Jesucristo Yuninal Dios. A Jesucristo ayic ix alji, a d'a yiñtilal viñaj rey David ix cot snivanil, yuj

chi' scheclaji to anima toni. ⁴ Axo Yespíritu Dios ix ch'oxani to Yuninal Dios yaji, to ay spider, yujto ix pitz-vixi d'a scal eb' chamnac. ⁵ Yuj Jesucristo chi' ix sch'ox svach'c'olal Dios d'ayin, ix in yac'anocho schecab'oc, yic vach' d'a masanil nación ay mach syac'och sc'ool d'ay, sc'anab'ajan tas syala'. Icha chi' tz'aj scheclajel snivanil yelc'ochi. ⁶ Icha chi' ex pax yed' eb', avtab'il ex yuj Dios qued'oc, yic tzex och yicoc Jesucristo.

⁷ Tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayex e masanil ex aj Roma, ex xajanab'ilxo yuj Dios. A avtannac ex,

yic vach' yicñej tzex aji. In gana to a co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo syac' svach'c'olal d'ayex ta', syac'an-pax sjunc'olal.

**Snib'ej viñaj Pablo
sb'at yil eb' aj Roma**

8 A jun tic in gana tzin b'ab'laj alejb'at d'ayex. Yuj Jesucristo svac' yuj diosal d'a co Mam Dios eyuuj. Yujto ix pucaxb'at eyab'ixal d'a jun-jun nación, ix eyac' val och Cristo d'a e c'ool. 9 A in tic, svac' servil Dios d'a smasanil in c'ool, svalanpaxel yab'ixal Yuninal. Syil Dios to ayic tzin lesalvi juntac el, tzin lesalvi eyuuj. 10 Van in c'anan d'a Dios, ta tz'el d'a sc'ol syal in b'at ex vila', yujto pecatax in gana tzin b'at ta'. 11 Tzin nib'ej tzin b'at ex vila', yic tzin colvaj jab'oc d'ayex d'a yic Dios, yic tze vach' tec'b'ej e b'a. 12 In gana ayic ol in c'och ta', ol quiptzitej co b'a junjun oñ, yujto jun lajanñej scutej cac'anoch Cristo d'a co c'ool. 13 Yuj chi' ex vuc'tac ex vanab', in gana tzeyojtaquejeli to tzijtum elxo in gana tzin b'at ex vila', palta maxto yal-laj in b'ati. In gana tzin c'och d'a e cal, yic vach' tzin munlaji, icha ix in munlaj d'a scal juntzañxo nación. 14 Yujto vib'añ yaj valan d'a masanil anima, vach'chom griego, mato maay, vach'chom eb' jelan yed' eb' mañ jelanoc. 15 Yuj chi', lista vaj in b'at valel vach' ab'ix yic colnab'il d'a e cal a ex aj Roma ex chi'.

A spoder vach' ab'ix yic colnab'il

16 A in tic, max in q'uixvilaj valanel jun vach' ab'ix yic co colnab'il tic, yujto spoder Dios yaji, yic vach' scolchajel jantacñej eb' syac'och d'a sc'ool, eb' israel d'a

sb'ab'elal slajvi chi' eb' mañ israeloc. 17 A jun vach' ab'ix yic co colnab'il tic, a tz'ac'an nachajel cuuj tas tz'aj coch vach'il d'a yichañ Dios, añej to scac'och d'a co c'ool. Yuj chi' co vach' aq'uejecoch d'a co c'ool, icha syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: A eb' tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, vach' eb' d'a yichañ. Yuj chi' ay sq'uinal eb' d'a junelñej, xchi.

A smul eb' anima d'a Dios

18 Cojtac to a Dios tz'ac'ancot yoval sc'ol d'a satchaañ, sjavi d'a yib'añ jantacñej eb' malaj yelc'och Dios d'ay, aton eb' sc'ulan chucal. A eb' chi', te chuc eb'. Yuj chi' malaj sgana eb' yalchajel jun c'ayb'ub'al te yel tic. 19 Scot yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb' yujto a juntzañ tas syal cojtacanel d'a Dios, yojtactaxon eb', yujto a Dios chi' tz'ac'an yojtaquejel eb'. 20 Vach'chom mañ chequeloc Dios, palta scheclaj yuj juntzañ tastac sb'onaccani. Yujto atax sb'oannac yolyib'añq'uinal tic, schec-lajnac eli to Dios toni, aytaxon spoder. Yuj chi' malaj mach syal stec'b'an sb'a d'a yichañ. 21 Vach'chom yojtac eb' to ay Dios, palta max yaloch eb' sDios-aloc, malaj tz'och d'a eb'. Max yac'laj yuj diosal eb' d'ay. Palta a juntzañ tas malaj yopisio, a' snaub'tañej eb', yujto malaj spensar eb', yuj chi' te aycan eb' d'a q'uic'alq'uinal. 22 Vach'chom jelan eb' snaani, palta te quistal eb'. 23 Ix yactejean eb' yalan sb'a d'a Dios, jun malaj b'aq'uiñ sateli, te ay pax spoder, axo juntzañ yechel anima chamelb'a yaji, a' syac'och eb' sdios-aloc. Syac'paxoch juntzañ yechel noc' much eb' sdiosaloc, noc' chan yed' noc' chañe' yoc.

24 Yuj chi' ix actajcan eb' yuj Dios, yic svach' b'atcan eb' d'a juntzañ

chucal b'aj sgana eb' sb'ati. Yuj chi', sc'ulej juntzañ tas eb' q'uixvub'tac yed' snivanil. **25** A d'a juntzañ es syac'och sc'ool eb'. Axo slolonel Dios te yel max schalaj yab' eb'. A d'a juntzañ tas sb'onac Dios, ata' syal sb'a eb', slaj comon em cuman eb' d'ay. Axo d'a Dios max yaqu'em sb'a eb'. Palta masanil tiempo smoj calan vach' lolonel d'ay. Amén.

26 Yuj juntzañ sc'ulej eb' chi', yuj chi' ix actajcan eb' yuj Dios yic vach' sc'ulej juntzañ tas sgana eb', aton juntzañ q'uixvub'tac. A eb' ix ix, mañoc yed' eb' viñ vinac sc'ulej eb' ix icha d'a stzolal, axo eb' ix yetixal eb' ix yed'nac syixtan sb'a. Maxtzac sc'anab'ajeb' eb' ix tas ac'b'ilcan d'ay yuj Dios. **27** Icha pax chi' eb' viñ vinac, mañoc yed' eb' ix ix sc'ulej eb' viñ icha d'a stzolal. Axo eb' viñ yetvinaquil eb' viñ yed'nac syixtan sb'a. Ay eb' viñ slaj c'ulan juntzañ tas te q'uixvub'tac yed' eb' yetvinaquil. Yuj chi' añeja' d'a snivanil eb' viñ van schaan syaelal juntzañ mañ smojoc sc'ulej chi'.

28 Yujto malaj sgana eb' ay yel-c'och Dios d'a sat, yuj chi' tz'actajcan eb' yuj Dios chi', yic svach' juviel spensar eb'. Yuj chi' svach' c'ulejñej juntzañ tas eb' mañ smojoc. **29** C'ajan eb' yed' juntzañ chucal yed' ajmulal. Añej chucal sgana eb'. Snib'ej val och sb'a eb' b'eyumal. Te chuc eb'. Syiloch sc'ool eb' d'a tastac ay d'a junocxo anima, mac'umcham anima eb'. Ac'um oval eb', ixtum anima eb'. Añej d'a chucal ayoch spensar eb', añej aloj pecal sc'anji eb'. **30** Syal chucal eb' d'a spatic anima. Ajc'ool eb' d'a Dios. Puch vinac eb'. Nivac vinac syutej sb'a eb'. Ac'umtac yec' eb'. Jelan syutej sb'a eb' snaanel

chucal. Max sc'anab'ajeb' smam snun eb'. **31** Max snalaj sb'a sc'ool eb'. Max yaqu'uelc'och sti' eb' syac'a'. Max sxajanej yetanimail eb'. Malaj snivan-c'olal eb'. Max oc'laj sc'ool eb' d'a junocxo. **32** Yojtac val jun sley Dios eb' tz'alani to a eb' sc'ulan juntzañ chi', smoj sb'atcan eb' d'a chamel d'a junelñej. Palta añeja' sc'ulan eb'. Ste tzalaj eb' yed' eb' yetanimail sc'ulan juntzañ chi' yed'oc.

Ol sch'olb'itej Dios tas caji

2 ¹ A junoc oñ sco ch'olb'itej yaj junoc quetanimail, max yal-laj calani to malaj co mul. Yuj chi' ayic sco ch'olb'itan junocxo, van quic'an-cot yaelal d'a quib'añ. Yujto van co ch'olb'itan tas yaji, palta lajan van co c'ulan yed'oc. **2** Cojtac to a eb' icha chi' sc'ulej, a Dios ol ch'olb'itan yaj eb' d'a stojolal, ol yac'anb'at d'a yib'añ eb'. **3** A exxo tic, tato tze ch'olb'itej yaj eb' sc'ulan chucal, ¿tom a e naani to ol yal e colanel e b'a d'a jun yaelal ol yac' Dios? Yujto añeja' icha chi' tzeyutej pax e b'a. **4** A Dios te nivan svach'il. Ay snivanc'olal. Mañ comonoc scot yoval. Palta tecan ayex malaj tz'och juntzañ tic d'ayex. ¿Tom mañ eyoj-tacoc to tzoñ ac'ji nivanc'olal yuj Dios yic vach' sco na co b'a? **5** Palta a exxo tic, te pit ex. Max e na val jab'oc e b'a. Yuj chi', toñej tze mol-b'ej yoval sc'ool Dios d'a eyib'añ. Axo ol ja sc'ual yaelal chi', ol cot d'a eyib'añ. Ato d'a jun c'ual chi' ol checlajelta yujto ol sch'olb'itej Dios d'a stojolal. **6** Ato ta' ol scha spac yic junjun anima, ato syala' tas ix sc'ulej junjun. **7** Ay eb' ol ac'joc sq'uinal d'a junelñej yuj Dios, yujto tec'an syutej sb'a eb' sc'ulan vach'il,

yuj pax to sgana svach'il eb' icha svach'il Dios chi'. Sgana eb' ay yelc'och d'a yichañ. Sgana eb' scha sq'uinal d'a junelñej. **8** Palta a eb' sgana te nivan yelc'ochi, eb' max c'anab'ajan jun c'ayb'ub'al te yel yed' eb' añej d'a chucal ayoch spensar, ol cotcan yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb'. **9** Jantacñej eb' sc'ulan chucal, ol yab' val syail eb' sic'lab'il. Ol te cus eb'. B'ab'el ol yab' syail eb' vetisraelal, ichato chi' eb' mañ israeloc. **10** Axo eb' vetisraelal yed' eb' mañ israeloc, ol yac' svach'il Dios d'a eb'. Nivan ol aj yelc'och eb' d'a yichañ. Junc'olal ol aj eb' yed'oc, tato vach' syutej sb'a eb'.

11 A d'a sat Dios lajan yelc'och junjun anima. **12** Jantacñej eb' mañ ojtannacoc ley Moisés, tato chuc sb'eyb'al eb', ol ac'jocanb'at eb' d'a chamel d'a junelñej. Mañ yovaliloc a jun ley chi' ol ac'ancanb'at d'a yib'añ eb'. Palta jantacñej eb' ojtannac jun ley chi', tato añeja' chuc sb'eyb'al eb', a ley chi' ol ch'olb'itan tastac yaj eb'. **13** A eb' sb'eyb'alan tas syal Dios, vach' eb' d'a yichañ. Axo eb' toñej tz'ab'an jun ley chi', mañ vach'oc eb' d'a yichañ. **14** A eb' mañ israeloc mañ yojtacoc ley Moisés eb'. Palta ay b'aj munil scomon b'eyb'alej eb'. Vach'chom mañ yojtacoc jun ley chi' eb', munil ayec' d'a spensar eb'.

15 Yuj sb'eyb'al eb' scheclaji to a tas syal jun ley chi' ayec' d'a spensar eb'. Nab'il yuj eb' d'a spensar to vach' jun ley chi', yujto a spensar eb' chi', ay b'aj syala' to chuc tas sc'ulej eb', ay pax b'aj syala' to vach' tas sc'ulej eb'.

16 Ayic ol ja jun c'ual, ayic ol ch'olb'itaj eb' anima smasanil yuj Dios yuj tastac c'ub'eltac yaj yuj eb', a Jesucristo ol ch'olb'itan tas yaj eb'

icha syal vach' ab'ix yic colnab'il svalet tic.

A eb' israel yed' ley Moisés

17 Palta ayex tzeyic'chaañ e b'a, yujto israel ex, añej val ley Moisés tzeyac'och yipoc e c'ool. Tzeyic'anpax chaañ e b'a, yujto schoñab' ex Dios. **18** Eyojtacxo tas sgana Dios. Eyojtacpaxi tas junoc vach' sco c'ulej, yujto e c'ayb'ejnac ley Moisés chi'.

19 A eb' mañ ojtannacoc b'aj ay Dios, ichato max yal yilan eb'. A exxo tze na'a to syal e ch'oxan b'aj ay Dios d'a eb'. A eb' q'uic'alqu'inal to yaji, syal eyac'an saquilqu'inal d'a eb' e naani.

20 Tze naani to syal e c'ayb'an eb' malaj tas yojtac. Axo eb' manto nachajel yuuj, syal eyac'an nachajel yuj eb' e naani. Yuj ley Moisés snachajel juntzañ c'ayb'ub'al tic eyuuj, eyojtacxo b'aja c'ayb'ub'al yel. **21** Te c'ayb'um ex d'a juntzañxo anima, palta ¿tas yuj max e c'ayb'ej e b'a a ex tic? Tzeyala' to max yal quelc'ani, palta ina elc'um ex.

22 Tzeyalanpaxi to max yal quem ajmulal. Palta ayex tzex em ajmulal. A juntzañ comon dios, chach'b'ilel eyuuj, palta ina elc'um ex d'a templo.

23 Tze yic'chaañ e b'a, yujto eyojtac ley Moisés, palta max e c'anab'ajej tas syal jun ley chi'. Yuj chi' sb'uchji Dios eyuuj. **24** A d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, ata' syal icha tic: Yuj tas tze c'ulej, toñej sb'uchvaj eb' mañ israeloc d'a Dios, xchi.

25 Tato tze c'anab'ajej masanil tas syal ley Moisés chi', yel ay yopisio jun yechel scuch circuncisión ayoch d'a e nivanil. Palta tato max e c'anab'ajej jun ley chi', a d'a yichañ Dios, ichato mañ ex ac'b'illoc circuncidar. **26** Axo eb' mañ ayococh jun

yechel chi' d'a snivanil, tato sc'anab'ajej eb' tas syal jun ley chi', a d'a yichañ Dios, ichato ac'b'il circuncidar eb'. **27** Ay eb' mañ ayococh jun yechel chi' d'a snivanil, palta sc'anab'ajej jun ley chi' eb'. Yuj eb' ol ch'olb'itaj tas eyaji. Vach'chom ayoch jun yechel chi' d'ayex, ay pax ec' jun ley chi' d'a yol e c'ab', palta max e c'anab'ajej. **28** Ay eb' tz'alji israelal yuj eb' anima, mañ yeloc israel eb'^a d'a yichañ Dios. A eb' ayoch circuncisión d'a snivanil, mañ yeloc ac'b'il circuncidar eb' d'a yichañ Dios. **29** Palta a val eb' yel ayoch spensar d'a Dios, aton eb' chi' yel israel d'a yichañ. Yujto a jun circuncisión ayoch d'a co pensar, aton jun chi' yel circuncisión d'a yichañ Dios. Mañ yujoc junoc ley tz'ib'ab'ilcani tz'ac'jioch d'ayoñ, palta a Yespíritu Dios tz'ac'an d'ayoñ. Yuj chi' mañoc eb' anima tzoñ alan vach'il. A Dios tzoñ alan vach'il.

3 ¹ Palta a eb' vetisraelal, ¿tom mañ vach'oc yic eb' tze na tic-naic? Yed' pax jun yechel circuncisión, ¿tom malaj yopisio e naani? **2** Ay toni. Ol valb'at d'ayex tas yuuj. Aton val d'a eb' chi' b'aj yac'nac slolonel Dios. **3** Ay eb' mañ ac'jinacoc och Slolonel Dios chi' d'a sc'ool, palta ¿tom yuj chi' malaj yelc'och icha yal-naccan Dios chi'? **4** Elnacc'och tas syala'. Vach'chom syesej junjun anima, palta a Dios yelñej syala', tz'elñejc'och masanil tas syala'. Icha tic syalcan d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

Mamin, ayic tza ch'olb'itan eb' anima scheclajeli to yel tojol ach.

Ayic tza ch'olb'itan eb', max yal-laj yalji chucal d'ayach, xchi.

5 Yuj co chucal, svach' checlajeli to tojol ton val Dios sch'olb'itani. Palta ¿tas am tze na a ex tic? ¿Tom mañ tojoloc Dios, yuj chi' syac'cot co yaelal yuj co chucal chi'? Ay eb' anima snaan icha chi'. **6** Palta mañ ichocta'. Q'uinaloc tato mañ tojoloc Dios, max am yal-laj oñ sch'olb'itan a oñ cajan oñ d'a yolyib'añq'uinal tic.

7 Ay eb' snaan icha tic: A svesani, van in ch'oxaneli to añej Dios te yel. Tato ec'to yelc'och Dios yuj juntzañ tas svesej chi', ¿tas yuj syac'och d'a vib'añ icha junoc mach tz'och smul? xchi eb'. **8** Q'uinaloc tato icha chi' yaji, ste ochxopax co mul, yic vach' scheclajeli to añej Dios vach'. Ay eb' nivanoc tz'alan d'a in patic to sval icha chi'. A eb' tz'alan juntzañ chi', smoj ton tz'ac'jib'at eb' d'a syaelal.

Malaj mach vach'

9 ¿Tas tze na'a? A oñ israel oñ tic, ¿tom ec'alto co vach'il d'a yichañ eb' mañ israeloc? Maay, lajan oñ yed' eb'. Yujto toxo ix vala' to co masanil ayoñxo ec' d'a yol sc'ab' chucal, vach'chom israel oñ, mato maay. **10** A d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, ata' syal icha tic:

Malaj junoc mach sc'ulan vach'il. Toton malaj val junoc mach.

11 Malaj junoc mach tz'ac'anoch spensar d'a Dios.

Malaj pax junoc mach naan yuuj.

12 A juntzañ b'eyb'al chuc sb'eyb'alej eb' smasanil.

^a **2.28-29** A eb' tz'alji judíoal d'a tic, añejtona' eb' israel. A d'a jun b'i Judá, ata' scot jun lolonel judío. Judá syalelc'ochi "alój vach' lolonel".

Junlajanxoñej tz'aj sjuvib'at eb'.
Malaj junoc mach sb'oaan vach'
b'eyb'al. Toton malaj val junoc
mach.

- 13 Icha b'aj toto smucchaj junoc
chamnac, sjacchajxi q'ueta, mañ
jantacoc sjab', icha chi' schucal
juntzañ lolonel tz'el'ta d'a sti'
eb' anima.

Toñej sq'uexañtiej eb'
yetanimail eb'.

Icha svenenoal sti' noc' chan,
icha chi' schucal juntzañ tas
syal eb' chi'.

- 14 Toñej scomon b'ajvaj eb'. Ovñej
slolon eb'.

- 15 Scomon milejcham junoc
yetanimail eb'.

- 16 Masanil b'aj tz'ec' eb', slaj juvi
yuj eb', syac'och cusc'olal eb'.

- 17 Max sayec'laj junc'olal eb'.

- 18 Maxtzac xiv jab'oc eb' d'a Dios,
xchi d'a Slolonel chi'.

19 Cojtac to a jantacñej tas
tz'ib'ab'ilcan d'a ley, a tz'alan d'a eb'
ayoch d'a yol sc'ab', yic vach' malaj
junoc mach syal scolan sb'a. Palta ol
ch'olb'itaj eb' anima smasanil yuj
Dios. 20 Yujto malaj junoc mach mañ
ol ac'joc och d'a yib'añ yujñej to
sc'anab'ajej tas syal jun ley chi'.
Yujto a jun ley chi' ay yopisio
sch'oxan d'ayoñ to ay co mul co
masanil.

A eb' tz'ac'anoch Cristo d'a sc'ool

21 A ticnaic, ix checlajelta chajtil
tz'aj coch vach'il d'a yichañ Dios.
Mañ yujoc to sco c'anab'ajej ley
Moisés chi', mañ yujoc chi' icha chi'
tzoñ aji. Palta a d'a Slolonel Dios
tz'ib'yajcani tas tz'aj coch vach'ilal.
Icha chi' ajnac pax yalan eb' schecab'
Dios d'a peca'. 22 Yujñej to scac'och

Jesucristo d'a co c'ool, tzoñ och
vach'il d'a yichañ Dios chi' yujto a
eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool, tz'och eb'
vach'il d'a yichañ. Jun lajan tzoñ aj
co masanil d'a yichañ Dios. 23 Yujto
ochnac co mul co masanil d'ay, yuj
chi' malaj calan quic d'a svach'ilal.
24 Palta yujñej svach'c'olal Dios tzoñ
och vach'il d'a yichañ, yujto colb'il
oñxo yuj Cristo Jesús. 25 Ix ac'ji
Cristo silab'il yuj Dios yic stupji smul
eb' anima. Yuj schamel Cristo chi' ix
tup yoval sc'ool Dios d'a quib'añ yuj
co mul, tato scac'och d'a co c'ool.
Icha chi' yutejnaccan Dios sch'oxani
to te tojol yutejncan sb'a d'a peca',
ayic yac'annac nivanc'olal eb' ochnac
smul d'ay. 26 Icha chi' yutejncan
sch'oxan paxi to añeja' tojol syutej
sb'a ticnaic, ayic syalani to vach' oñ
d'a yichañ tato scac'och Jesús d'a co
c'ool.

27 A ticnaic, ¿tom syal quic'an-
chaañ co b'a? Max yal-laj. Yujto mañ
yujoc to sco c'anab'ajej ley Moisés
tzoñ colchaji. Palta yujñej to scac'och
Jesús d'a co c'ool tzoñ colchaji. Yuj
chi' max yal-laj quic'anchaañ co b'a.
28 Yuj chi' scal icha tic: Yujto ix
cac'och Dios d'a co c'ool, yuj chi' coj-
tac to vach' oñ d'a yichañ, mañ yujoc
co c'anab'ajan tas syal jun ley chi'.

29 A Dios, ¿tocval añej eb' vetisra-
elal ay yico'? Maay, sDiosal pax eb'
mañ israeloc. Co Diosal ton yaj co
masanil. 30 Yujto junñej Dios ay, yuj
chi', yalxoñej mach, vach'chom israel,
mato maay, añej tato syac'och Jesús
d'a sc'ool, tz'och vach'il d'a yichañ
Dios. 31 Tato icha chi' yaji, ¿tom yuj
chi' syal quic'anel yopisio ley Moisés
chi'? Maay, max yal-laj calan icha chi'.
Palta van co ch'oxaneli to nivan yel-
c'och jun ley chi'.

**A viñaj Abraham ch'oxnab'il
yaj d'ayoñ**

4 ¹ A viñ co mam quicham Abraham, ¿tas ajnac viñ d'a yichañ Dios tze na'a? ² Tato yuj tas vach' sc'ulejnac viñ ochnac viñ vach'il d'a yichañ Dios, yalnac am yic'anchaañ sb'a viñ. Palta maj yal-laj yic'anchaañ sb'a viñ d'a yichañ Dios chi'. ³ Yujto icha tic syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'il-cani: A viñaj Abraham, yac'nacoch Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' yalnac Dios chi' to vach' viñ d'a yichañ, xchi. ⁴ Q'uinaloc tzoñ munlaj d'a junoc anima, slajvi chi' tzoñ stupani, a jun co tojol chi', sb'ocxo yaj d'ayoñ, mañ toñejoc siej. ⁵ Palta a oñ tic, max oñ munlaji yic sco cha co colnab'il, palta yujñej to scac'och Dios d'a co c'ool, yuj chi' syala' to vach' oñ d'a yichañ, yujto ichañej chi' tz'aj coch vach'il d'a yichañ a oñ ajmulon tic. ⁶ A viñaj rey David aljinaccani to vach' yic eb' syal Dios to vach' eb' d'a yichañ, palta mañ yujoc tas vach' sc'ulej eb' syal icha chi'. ⁷ Yalannaccan icha tic:

Te vach' yic eb' tz'ac'chaj lajvoc smul, succhaj sat schucal eb' yuj Dios.

⁸ Te vach' yic eb' syal Dios Cajal to mañxa smul d'a yichañ, xchi.

⁹ A jun vach'ilal syal chi', mañoc-ñej eb' ac'b'il circuncidar ay yico'. Yic pax eb' mañ ac'b'iloc circuncidar. Toxo ix val d'ayex to a viñaj Abraham, yac'nacoch Dios viñ d'a sc'ool. Yujñej chi', yalnaccan Dios chi' to vach' viñ d'a yichañ. ¹⁰ Naec-coti, b'ac'ñitax yalnaccan Dios icha chi'. ¿Tom ac'b'ilxo circuncidar viñ ta'? Maay, manto. ¹¹ C'o'janc'olalto

ac'b'il circuncidar viñ. A jun chi' sch'oxani to yujñej to yac'nacoch Dios viñ d'a sc'ool, ochnac viñ vach'il d'a yichañ, ayic manto ac'ji circuncidar viñ. Yuj chi' a viñ, icha mamab'il yaj d'a jantacñej eb' mañ ac'b'iloc circuncidar, tato syac'och Dios eb' d'a sc'ool, yujto vach' pax eb' d'a yichañ Dios chi' yed' viñ.

¹² Añejtona' mamab'il pax yaj viñ d'a eb' ac'b'ilxo circuncidar. A eb' maj ac'anoch jun circuncisión chi' yipoc sc'ool, aton eb' tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, icha yac'nac viñaj Abraham chi' ayic manto ac'joc circuncidar viñ.

Yac'naccan sti' Dios

¹³ Yac'naccan sti' Dios d'a viñaj Abraham chi' yed' d'a eb' yiñtilal to ol yiquej jun yolyib'añq'uinal tic eb'. Yac'naccan sti' Dios chi' d'a viñ, mañ yujoc to sc'anab'ajejnac sley Dios chi' viñ, palta yujñej to ochnac viñ vach'il d'a yichañ Dios yujto yac'nacoch slolonel Dios chi' viñ d'a sc'ool.

¹⁴ Q'uinaloc tato añej eb' sc'anab'ajan jun ley chi' ol ican jun yolyib'añq'uinal tic, nab'añej am scac'och Dios d'a co c'ool syal chi'. Axo sti' Dios yalnaccani, malaj am yopisio. ¹⁵ Yuj jun ley chi', tz'ac'jicot yaelal d'a quib'añ. Q'uinaloc malaj jun ley chi', malaj am mach tz'och smul d'ay.

¹⁶ Yac'naccan sti' Dios d'a viñaj Abraham chi', yujto yac'nacoch viñ d'a sc'ool. Icha chi' ix aj scheclajeli to yujñej svach'c'olal Dios yac'naccan sti' d'a viñ. Vach'xo yaj d'ayoñ yed' a oñ yiñtil oñ viñaj Abraham tic. Mañocñej eb' syac'och spensar d'a jun ley chi' ay yico', palta quic yaj co masanil a oñ scac'och Dios d'a co c'ol

icha ajnac viñaj Abraham chi'. Yujto yac'nacoch viñ d'a sc'ool, yuj chi' mamab'il yaj viñ d'ayoñ. **17** Icha yaj-can yalan d'a Slolonel Dios: Vuuj, tzijtum choñab' ol pitzvoccan iñtiloc, xchi Dios d'a viñaj Abraham chi'. A Dios tz'ac'an pitzvocxi eb' chamnac. Toñej syala' scheclaj juntzañ tas manto ayoc eq'ui.

18 A sc'ulejñac viñaj Abraham chi' junel, malaj junoc tas yac'nac viñ yipoc sc'ool, palta yac'nacoch tas yal-nac Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi', tzij-tum juntzañ choñab' pitzvinaccan yiñtiloc viñ, icha ajnac yalancan Dios chi' d'a viñ: Icha tic ol aj sb'isul eb' iñtilal ol pitzvoccaneli, xchi d'a viñ. **19** A viñaj Abraham chi', cien ab'ilxo sq'uinal viñ. Yojtac viñ to icham vinacxo viñ. Yojtac pax viñ to chichim ixxo ix Sara. Ichato mañxa b'aq'uiñ ol yil sat junoc unin eb'. Palta añeja' yac'nacoch viñ d'a sc'ool, tas yalcan Dios chi' d'a viñ. **20** Mañ schab'c'olejñacoc viñ. Yac'nac val och viñ d'a sc'ool. Tec'tec' yutejñac spensar viñ. Yuj chi' yalnac vach' lolonel viñ d'a Dios. **21** Yojtac viñ sic'lab'il to ay spoder Dios sb'oan icha yutejñac yac'ancan sti'. **22** Yuj chi', yalnac Dios to vach' viñ d'a yichañ, yujto yac'nac val och viñ d'a sc'ool.

23 Tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel to ochnac viñaj Abraham chi' vach'il d'a yichañ Dios, yujto yac'nacoch viñ d'a sc'ool. Palta mañ yujocñej viñ tz'ib'ab'ilcani. **24** Tz'ib'ab'il pax can cuuj a oñ tic. Yujto syal pax Dios to vach' oñ d'a yichañ, tato scac'och d'a co c'ool, aton jun ix ac'anxi pitzvoc Cajal Jesús d'a scal eb' chamnac. **25** A Cristo ac'b'ilocho d'a yol sc'ab' chamel yuj co mul. Ix lajvi chi', ix

pitzvixi, yic tzoñ och vach'il d'a yichañ Dios.

Junc'olalxo caj yed' Dios

5 ¹ A ticnaic, toxo ix yal Dios to vach' oñ d'a yichañ, yujto scac'och d'a co c'ool. Yuj chi' junc'olalxo tzoñ aj yed'oc, yujñej Cajal Jesucristo. **2** Ay calan quic co chaan svach'c'olal Dios, yujto scac'och Cristo d'a co c'ool. Yuj chi' tzoñ tzalaji, yujto scac'och yipoc co c'ool to a Dios ol ac'an tz'acvoc co vach'il icha yico'. **3** Mañ yujocñej chi' tzoñ tzalaji, palta tzoñ tzalaji ayic scab'an syail yuuj. Yujto cojtac to yuj juntzañ yaelal chi', ec'alxo tec'an tzoñ aji. **4** Yuj co tec'anil chi', stzalaj Dios qued'oc. Yuj chi' syal cac'anoch Dios yipoc co c'ool. **5** Palta max oñ q'uixvilaj ayic scac'anoch Dios chi' yipoc co c'ool, yujto yuj Yespíritu ix yac' d'ayoñ, scab' d'a co pixan to te xajan oñ yuuj.

6 Maj yal-laj co colan jab'oc co b'a d'a yalañtaxo. Te chuc oñ co masanil. Axo ix ja stiempoal, ix cham Cristo cuuj. **7** Q'uinaloc ay junoc mach vach' sb'eyb'al ticnaic, tecan malaj junoc mach syac'cham sb'a yuuj. Yic-xoñej am tato ay junoc mach vach' spensar, tzam yal stec'b'an sb'a scham yuuj. **8** Palta ix sch'ox Dios to te xajan oñ yuuj, yujto ayic te chuc oñ, ix yac'cham sb'a Cristo cuuj. **9** Xal ticnaic, vach'oñixo d'a yichañ, yujto ix cham cuuj. Yuj chi', yel ton val ol oñ svach' colejel d'a jun nivan yaelal toto ol javoc. **10** A d'a yalañtaxo, vach'chom ajc'ol oñ d'a Dios, palta ix oñ och junc'olal yed'oc, yujto ix cham Yuninal cuuj. Axo ticnaic, yujto junc'olalxo caj yed' Dios, yuj chi' yel ton val ol oñ vach' colchajel

yuuj, yujto pitzan Yuninal chi'.

11 Mañocñej yuj juntzañ tic, palta añeja' tzoñ te tzalaj pax yed' Dios yuj Cajal Jesucristo. Yujto yuuj, ix och junc'olal d'a co cal yed' Dios.

A viñaj Adán yed' Jesucristo

12 Yujñej jun viñ vinac, aton viñaj Adán, pitzvinac chucal d'a yolyib'añ-q'uinal tic. Yuj schucal viñ chi' pitzvinac chamel. Yuj chi' ochnaccan chamel d'a quib'añ co masanil, yujto co masanil ochnac co mul d'a Dios.

13 Ayic mantalaj ley Moisés, och-nacxo smul eb' anima d'a Dios, palta maj canlaj smul eb' chi' d'a yib'añ, yujto mantalaj ley chi' ta'. **14** Palta atax d'a stiempoal viñaj Adán chi' masanto ix ac'jielta ley Moisés, ix laj cham eb' anima smasanil, vach'chom mañ lajanoc smul eb' icha smul viñaj Adán chi', ayic maj sc'anab'ajej jun schecnab'il Dios viñ. A viñaj Adán chi', ch'oxnab'il yaj viñ d'a jun tzac'anto ix javi.

15 Palta a smul viñ chi', max yal-laj co lajb'an yed' jun co colnab'il syac' Dios. Tzijtum pax eb' ix cham yuj smul viñ chi'. Palta yelxo val nivan yelc'och jun colnab'il syac' Dios chi' d'ayoñ, aton jun toñej tz'el d'a sc'ool yac'ani. Yujto yuj val jun mach, aton Jesucristo, tzijtum oñ sco cha svach'c'olal Dios. **16** A smul viñaj Adán chi', max yal-laj co lajb'an yed' jun co colnab'il syac' Dios. Yujñej jun smul viñ chi', ix ac'jicanoch yaelal d'a quib'añ co masanil. Palta vach'chom te ay co mul ix och d'a Dios chi', toñej ix el d'a sc'ool yac'an co colnab'il, yuj chi' syala' to vach' oñ d'a yichañ ticnaic. **17** A smul viñ chi' ic'annaccancot chamel d'a quib'añ co masanil. Palta yujñej junxo mach,

aton Jesucristo, te nivan svach'c'olal Dios sch'oxnac d'ayoñ, yujto syala' to vach' oñ d'a yichañ. Yuj val chi', ol co cha co q'uinal d'a junelñej, axo coch cac'an yajalil chi' yed'oc.

18 Yuj chi', yuj jun smul viñaj Adán chi', ix ac'jicanoch yaelal d'a quib'añ co masanil, palta yujto vach' sc'ulejñac Jesucristo, yuj chi' syal Dios to vach' oñ d'a yichañ, syic'an-paxel jun yaelal ochnac can chi' d'a quib'añ. **19** Yuj jun viñ maj c'anab'ajanoc, yuj chi' tzijtum oñ ochnac oñ ajmulal. Palta yuj junxo ix c'anab'ajani, yuj chi', masanil oñ tzoñ och pax vach'ilal d'a yichañ Dios ticnaic.

20 Ac'b'ilcot ley Moisés yic svach' checlajel co chucal. Vach'chom nivan ix aj co mul, palta a svach'c'olal Dios, yelxo val nivan yelc'och d'a yichañ.

21 Ay oñ och co masanil d'a yol sc'ab' jun chucal chi'. Yuj spoder jun chucal chi', slaj oñ chami. Palta a svach'c'olal Dios te ay pax spoder. Yuuj, vach' oñ d'a yichañ ticnaic. Icha chi' syutej yac'an co q'uinal d'a junelñej yuj Cajal Jesucristo.

Mañxa yalan yic chucal d'ayoñ

6 ¹ ¿Tas tze na jun? ¿Tom vach' sco c'ulejñej chucal, yic tzoñ ste aq'uej nivanc'olal Dios, axo svach' checlajel svach'c'olal icha chi'?

2 Maay, mañxoocab' co na icha chi'. Yujto ichato chamnac oñxo eli, yuj chi' mañxa yalan yic chucal d'ayoñ. Yuj chi', ¿tom tzato yal co b'eyb'alan chucal chi'? **3** Ina eyojtac, ayic ix oñ ac'ji bautizar, ix checlajeli to jun-xoñej ix oñ aj yed' Cristo Jesús. Ata' scheclajeli to icha ix aj schami, icha chi' ix aj co cham yed'oc. **4** Yuj chi', scheclajeli ichato chamnac oñxo,

junxoñej ix aj co mucji yed' Cristo chi'. Yuj chi', icha ix aj spitzvixi d'a scal eb' chamnac yuj snivan poder Dios, icha pax chi' ol aj co pitzvixi. Syalelc'ochi, a jun ac' b'eyb'al sco b'eyb'alej ticnaic.

5 Junñej ix aj co cham yed' Cristo, icha ix aj schami. Tato icha chi', icha ix aj spitzvixi, icha pax chi' ol aj co pitzvixi yed'oc, yujto junxoñej caj yed'oc. 6 Cojtac to a jun co pensar d'a yic yalañ, d'uñb'ab'ilq'ue yed' Cristo d'a te' culus, yic vach' satel spoder co chuc pensaril, ichato schami, yic vach' maxtzac cac' servil jun co chucal chi' ticnaic. 7 Yujto a mach chamnacxo, mañxa yalan yic chucal d'ay. 8 Yujto a d'a yichañ Dios chamnac oñ yed' Cristo, yuj chi' scac' paxoch d'a co c'ool to pitzan oñ yed' d'a junelñej. 9 Cojtac to pitzvinacxi Cristo d'a scal eb' chamnac, yuj chi' mañxa b'aq'uiñ ol cham junelxo. Mañxa pax yalan yic chamel chi' d'ay. 10 Yujto ix chami, yuj chi' mañxa yalan yic chucal d'ay d'a junelñej. Axo ticnaic, pitzan d'a junelñej, yic syac'an servil Dios.

11 Añejtona' ich oñ pax ta'. Co naec to chamnac oñxo, mañxa yalan yic chucal d'ayoñ. Nachajocab'el cuuj to pitzan oñxo, yic scac'an servil Dios, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús.

12 Yuj chi', a chucal, mañxoocab' co cha och yac' yajalil d'a jun co nivanil chamelb'a yaj tic, yic maxtzac co c'anab'ajej co c'ulan juntzañ chucal icha co gana. 13 Mañxo caq'uec och jun co nivanil tic d'a yol sc'ab' chucal yic sb'oan juntzañ tas malaj svach'il. Yoalil añej d'a Dios scac'och co b'a, yujto chamnac oñxo d'a yichañ, palta ix oñ pitzvixi. Yuj chi', caq'uec val co nivanil tic d'a

Dios chi', yic vach' añej juntzañ tas vach' sco c'ulej yed'oc. 14 Mañxo co chaec yac' yajalil juntzañ chucal d'ayoñ. Yujto mañxotoc ayoñ och d'a yol sc'ab' ley Moisés chi'. Axo d'a yol sc'ab' svach'c'olal Dios ay oñ ec' ticnaic.

Mañxotoc yac'umal oñ servil chucal

15 A ticnaic ay oñ och d'a yalañ svach'c'olal Dios, mañxooc d'a yalañ ley Moisés. Palta ¿tas tze na jun? ¿Tom yuj chi' syal añeja' cac'an chucal? Maay, max yal-laj.

16 Q'uinaloc ay junoc mach schoñ-nacb'at sb'a checab'oc d'a junocxo, cojtac to yicñej jun chi' yaj d'a junelñej. Añejtona', ich oñ pax ta'. Tato sco c'anab'ajej chucal, axo co cham chi' yuuj d'a junelñej. Palta tato sco c'anab'ajej Dios, axo svach' tojolt'i co pensar chi' yuuj. 17 Palta svac' yuj diosal d'a Dios eyuuj. Yujto vach'-chom e c'anab'ajejnac chucal d'a yalañtaxo, palta a ticnaic, d'a smasanil e c'ool van e c'anab'ajan jun c'ayb'ub'al b'aj ix ex ac'jiochi. 18 Ix ex colchajel d'a yol sc'ab' chucal, ix ex och eyac' servil vach'il. 19 A juntzañ van valan tic d'ayex, ch'oxnab'ilñej yaji, yujto max yal snachajel val juntzañ c'ayb'ub'al tic eyuuj. A d'a yalañtaxo, cac'nacoch juntzañ co nivanil sc'ulan chucal yic ste q'uechañ co chucal chi'. Axo ticnaic, añejtona' icha chi' scutej cac'anoch juntzañ co nivanil tic sc'ulan vach'il, yic vach' añej d'a Dios scac'och co pensar.

20 Ayic ix co c'ulan chucal d'a yalañ, malaj yalan yic vach'il d'ayoñ. 21 Malaj jab'oc co ganar d'a spatic juntzañ ix co c'ulej chi'. Toñej tzoñ te q'uixvi yuj ticnaic. Yuj val juntzañ

chi', sb'atcan eb' anima d'a chamel d'a junelñej. **22** Axo ticnaic, colchaj-nac oñxo el d'a yol sc'ab' juntzañ chucal chi'. Mañxa yalan yic d'ayoñ. Ix oñ och schecab'oc Dios. Yuj chi' ay co ganar ticnaic, yujto ayoch co pensar d'ay. Axo co chaan co q'uinal d'a junelñej. **23** Tato a chucal sco c'ulej-ñej, a stojol ol co cha'a, aton chamel d'a junelñej. Axo jun silab' syac' Dios d'ayoñ, aton co q'uinal d'a junelñej, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús, aton Cajal.

**A jun c'ayb'ub'al squiq'uelta
d'a sleyal ic'lajb'ail**

7 **1** Ex vuc'tac ex vanab', eyojtac to a juntzañ ley ay yalan yic d'ayoñ yacb'an pitzan oñto. **2** Q'uinaloc ay junoc ix ix ay yet-b'eyum, ayic pitzanto viñ yetb'eyum ix chi', ichato tzeç'b'iloch ix d'a viñ yuj sleyal ic'lajb'ail. Palta tato scham viñ, libre tz'ajcan ix. **3** Tato pitzanto viñ yetb'eyum ix chi' scomon b'at ix d'a junocxo viñ vinac, tz'em ix ajmulal. Axo tato scham viñ yet-b'eyum ix chi', libre tz'aj ix d'a jun ley chi'. Vach'chom syic' junocxo viñ vinac ix, palta mañ muloclaj sc'ulej ix chi'.

4 Ex vuc'tac ex vanab', junxoñej caj yed' snivanil Cristo. Yujto ix chami, yuj chi' chamnac oñxo elta d'a yalañ ley Moisés. Ay junxo mach icha quetb'eyum yaji, aton Cristo, jun pitzvinacxi d'a scal eb' chamnac. Icha chi' caj yed'oc yic scac'an servil Dios d'a vach'il. **5** A d'a yalañtaxo, añej co chuc pensaril sco c'anab'ajej. Yuj ley Moisés chi' ix pitzvi juntzañ chucal sgana co nivanil. A juntzañ chucal chi' tzoñ ic'anb'at d'a chamel d'a junelñej. **6** A d'a yalañtax chi', a jun

ley chi' ay yalan yic d'ayoñ, axo tic-naic, chamnac oñxo el d'a yalañ ley d'a yichañ Dios. Yuj chi' quicxo co b'a, yic axoñej Dios scac' servil. Yuj chi' van co b'eyb'alan jun ac' b'eyb'al yac'nac Yespíritu Dios d'ayoñ. Axo jun peca' ley tz'ib'ab'ilcan chi', mañxa yalan yic d'ayoñ ticnaic.

A chucal ayoch d'ayoñ

7 Palta ¿tas tze na jun? A ley Moisés, ¿tom chuc? Maay. Yujñej jun ley chi' snachajel chucal cuuj. Q'uinaloc sviloch in c'ool d'a junoc tas ticnaic, vojtcac to chuc tzin c'ulej yujto a ley tz'alani: Mañ iloch a c'ool d'a junoc tas, xchi. Q'uinaloc malaj tas syala', mañ vojtcacoc ama tato chuc. **8** Palta yuj juntzañ checnab'il chi', ix pitzvi juntzañ chucal chi' d'ayin. Tziztum macañil chucal ix in c'ulej. Q'uinaloc malaj jun ley chi', malaj am yelc'och juntzañ chucal chi'. **9** Ayic manto vojtcacoc jun ley chi', pitzan in d'a yichañ Dios in naani. Axo yic ix vojtcacaneli, ix nachajel vuuj to te malaj in vach'il. Ichato chi' b'ian ix vojtcacaneli to ayoch chamel d'a vib'añ yuuj d'a yichañ Dios. **10** A jun ley chi' ay yopisio yac'an co q'uinal. Palta a ix ac'ancot chamel d'a vib'añ. **11** Yuj jun ley chi', ix te pitzvi chucal d'ayin, in te ixtax yuj juntzañ chi'. A chucal chi' ix ac'lab'an jun ley chi' yic syic'ancot chamel d'a vib'añ.

12 A jun ley chi', malaj spaltail. Añejtona', icha pax chi' smasanil juntzañ checnab'il ay d'a jun ley chi', te tojol, te vach'. **13** Palta, ¿tas tze na jun? ¿Tom a jun ley te vach' chi' tz'ic'ancot chamel d'a vib'añ? Maay, mañoclaj. Aton jun in chuc pensaril tz'ic'ancoti. Icha chi' ix aj scheclajeli

to yel te chuc jun chi'. A jun chucal chi' ix yac'lab'ej jun ley to vach' yic syic'ancot chamel d'a vib'añ. Ichato chi' ix checlajelta to a jun in chuc pensaril chi', te chuc toni.

14 Cojtac to a Yespíritu Dios ac'-jinaccot jun ley chi'. Palta a in tic añeja' ved' jun in chuc pensaril tic. Ichato choñb'il in och vac'an servil chucal. 15 Yujto a juntzañ tas tzin c'ulej chi', mañ vach'oc svila'. Ay juntzañ tas vach' in gana tzin c'ulej, palta max in c'ulejpaxlaj. Axo juntzañ tas malaj svach'il, a tzin c'ulej. 16 Tato chuc vilan juntzañ tas malaj svach'il tzin c'ulej chi', syalelc'ochi to ec'alxo svach'il jun ley chi' d'a vichañ. 17 Yujto mañoc in tzin c'ulej juntzañ chi'. A jun chucal toxon ayoch d'ayin, a jun chi' sc'ulani. 18 Vojtac to max yal in c'ulan junoc tas vach' d'a yol vico' yujto chuc in pensar. In gana tzin c'ulej juntzañ tas vach', palta max yal-laj vuuj. 19 A tas vach' in gana tzin c'ulej, max in c'ulejlaj. Palta a juntzañ tas malaj svach'il max in nib'ej tzin c'ulej, a tzin c'ulej. 20 Palta tato a juntzañ tas malaj in gana, a tzin c'ulej, syalelc'ochi, mañoc in van in c'ulani. A jun chucal ayoch d'ayin, a jun chi' van sc'ulani.

21 Yuj chi' icha tic tzin c'ulej. In gana tzin c'ulej juntzañ tas vach', axo svilani, axoñej juntzañ chucal tzin c'ulej. 22 A in tic, tzin tzalaj yed' sley Dios. 23 Palta a in nivanil tic, a jun chucal ayoch d'ay, a tz'ac'an mandar. A tz'ac'an oval yed' junxo ley b'aj tzin tzalaji. Yuj chi', icha val to preso vaj yuj chucal, yujto a tz'ac'an mandar in nivanil tic.

24 Ob'iltac in. ¿Mach junoc syal in scolanelta d'a yol sc'ab' in nivanil tic,

yujto a tzin ic'anb'at d'a chamel d'a junelñej? 25 Añej Dios syal yuuj, yuj Cajal Jesucristo. Yuj chi', svac' yuj diosal d'a Dios chi'. Icha vaj tic, a yed' in pensar, svac' servil Dios. Palta axo jun in chuc pensaril tic, ayoch yac'an servil chucal.

A b'eyb'al snib'ej Yespíritu Dios

8 ¹ A ticnaic, junxoñej caj yed' Cristo Jesús, yuj chi' mañxalaj yoval sc'ol Dios aycot d'a quib'añ. 2 A Yespíritu Dios tz'ac'an co q'uinal d'a junelñej, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús. Yuj spoder Espíritu, ix oñ colchajelta d'a yol sc'ab' chucal yed' d'a yol sc'ab' chamel. 3 Yuj co chuc pensaril, max yal co c'anab'ajan tas syal ley Moisés. Yuj chi' malaj yopisio jun ley chi' oñ scolani. Palta axo Dios ix oñ colani. A ac'jinaccot Yuninal yed' snivanil icha co nivanil b'aj ayoch co chuc pensaril a oñ anima oñ tic. A Jesús ix ul cham yuj co mul. Ayic ix cham yed' snivanil ix yac' ganar d'a yib'añ chucal, yic vach' mañxalaj yalan yic jun chucal chi' d'ayoñ. 4 Icha chi' yutejnac sb'a, yic vach' syal tojolxoñej scutej co b'a icha syal ley. Yujto a oñ tic, mañxo vanoc co b'eyb'alan icha sgana co chuc pensaril. Palta van co b'eyb'alan icha sgana Yespíritu Dios.

5-6 Axo eb' tz'ac'an sgana jun chuc pensaril, añej ta' syac'och spensar eb'. Yuj val chi' sb'atcan eb' d'a chamel d'a junelñej. A oñxo tic, van co b'eyb'alan icha sgana Yespíritu Dios, añej pax ta' scac'och co pensar, yuj chi' ol co cha co q'uinal d'a junelñej yed' junc'olal. 7 Palta axo eb' sb'eyb'alan icha sgana jun chuc pensaril chi', toñej syajc'olej sb'a eb' yed' Dios. Malaj sgana eb' sc'anab'ajan

sley. Añeja' max yal paxlaj yuj eb'.
8 Yuj chi', a eb' tz'ac'an sgana jun chuc pensaril chi', max yal-laj sc'ulan eb' icha tas sgana Dios.

9 Palta a oñ tic, maxtzac cac' sgana jun chuc pensaril chi'. Añej sgana Yespíritu Dios sco b'eyb'alej, yujto a ayoch d'ayoñ. A eb' mañ ayococh Yespíritu Cristo d'ay, mañ yicoc Cristo eb'. **10** Palta a oñ tic, ayxo och Cristo d'ayoñ, yuj chi' vach'chom ayoch chamel d'a yib'añ co nivanil tic yuj chucal sco c'ulej, palta a yuj Yespíritu Dios ayñej co q'uinal, yujto vach' oñxo d'a yichañ Dios. **11** A Dios ac'jinac pitzvocxi Jesús d'a scal eb' chammac yuj Yespíritu. Tato ayoch Yespíritu d'ayoñ, yuuj ol ac'jocxi sq'uinal co nivanil chamelb'a yaj tic yuj Dios, icha ix aj yac'ji pitzvocxi Cristo Jesús yuuj.

12 Yuj val chi', ex vuc'tac yed' ex vanab', quib'añ yaj co b'eyb'alan icha sgana Yespíritu Dios. Mañxo ayoc ochlaj d'a quib'añ cac'an sgana co chuc pensaril. **13** Tato añeja' co b'eyb'alan icha sgana co chuc pensaril chi', ol oñ cham yuuj d'a junelñej. Palta tato yuj scolval Yespíritu Dios, scatejcan co c'ulan juntzañ chucal sgana co nivanil tic, ol co cha co q'uinal d'a junelñej.

14 A jantacñej eb' sb'eyb'alan icha sch'ox Yespíritu Dios, a eb' chi', yel yuninal Dios eb'. **15** A jun Espíritu chab'ilxo cuuj, max oñ yac'och cac' servil Dios d'a xive'olal, palta A' tzoñ ac'anoch yuninaloc Dios. Yuj Yespíritu chi', ayic tzoñ avaj d'a Dios: Mamin, xco chi d'ay. **16** Cojtac junjun oñ d'a co pensar to yel yuninal oñxo Dios. Añeja' syalpax Yespíritu Dios chi' d'ayoñ. **17** Yujto yuninal oñxo Dios, yuj chi' ol co cha co macb'en,

aton jun svach'ilal ol spucb'at d'ayoñ. A jun chi', ol co cha yed' Cristo. Tato junñej scutej cab'an syail yed'oc, junñej pax ol oñ aj yed' b'aj ay svach'ilal.

18 A in tic tzin na'a, a juntzañ yaelal van cab'an ticnaic, max yal co lajb'an yed' jun svach'il Dios ol yac' d'ayoñ d'a slajvub'alxo. **19** Masanil juntzañ tastac b'ob'il yuj Dios d'a yol-yib'añq'uinal tic, stañvej yila', smac-lanpax yila' b'aq'uiñ ol oñ checlaj elta a oñ yuninal oñxo Dios tic.

20 Yujto a juntzañ tas sb'onac Dios, maj elc'och icha tas snanac Dios chi' yuuj. Palta mañ yoloc yic juntzañ chi' icha chi' ajnac, a Dios chi' icha chi' elnac d'a sc'ool **21** yic ol colchajel juntzañ chi' smasanil, yic mañxa tas ol ic'anoc. Icha ol aj co colchajel a oñ yuninal oñ Dios tic, yic ol oñ och d'a svach'il, icha pax chi' ol aj scolchajel juntzañ chi'. **22** Cojtac to atax d'a peca', masanil juntzañ tas b'ob'ilcan yuj Dios aycanoch d'a syaelal. Icha junoc ix ix tz'ab'an syail, ayic tz'alji yune', icha chi' yaj juntzañ chi' yab'an syail ticnaic. **23** Mañocñej juntzañ chi' van yab'an syail. Añejtona', icha chi' caj pax a oñ tic. Ayxo och Yespíritu Dios d'ayoñ yic scheclajeli to ayto tas ol yac' Dios d'ayoñ. Vach'chom icha chi', palta van cab'an syail ticnaic yacb'an van co tañvani b'aq'uiñ ol oñ vach' och yuninaloc Dios chi', yic ata' ol vach' colchajel co nivanil tic. **24** Atax yic ix oñ colchaji, scac'och yipoc co c'ool to ol co vach' chaej co colnab'il. Q'uinaloc tato toxo ix co cha jun chi' ticnaic, mañxo yovaliloc tzato co tañvej sjavi. Yujto a tas squil yed' co sat maxtzac co tañvej sjavi. **25** Palta a jun scac'och yipoc co c'ool, max

quilochlaj yed' co sat, yuj chi' yovalil tec'an scutej co b'a co tañvan sjavi.

26 Añejtona' tz'och Yespíritu Dios qued'oc ayic mañ tz'acanoc co pensar. Yujto mañ cojtacoc chajtil scutej co lesalvi icha sgana Dios. Ay b'aj toñej tzoñ c'acvi yujto max nachaj cuuj tas scutej calan co b'a d'a Dios chi'. Yuj chi', a Yespíritu Dios slesalvi cuuj. **27** Axo Dios syila' tas ay d'a co pensar junjun oñ. Snachajel yuuj tas syal Yespíritu. Yujto a Yespíritu chi' slesalvi cuuj a oñ yic oñxo tic, icha sgana Dios chi'.

Xajan oñ yuj Cristo d'a masanil tiempo

28 Cojtac to a Dios tz'ac'lab'an jantacñej juntzañ tas sja d'a quib'añ yuj co vach'iloc, a oñ sco xajanej tic, a oñ avtab'il oñxo yuuj yic tzoñ och icha ajnac snaani. **29** Atax d'a pecataxo yojtacxo Dios to yic oñ. Atax ta', sic'-nac oñ eli yic vach' lajan tzoñ aj yed' Yuninal. Icha chi' ix oñ yutej Dios, yic vach' axo Yuninal tz'och co b'ab'el uc'tacoc co masanil. **30** A oñ sic'b'il oñ el yuuj, avtab'il oñ pax yuuj. A oñ avtab'il oñ tic yuuj, a tz'alani to vach' oñ d'a yichañ. Ix yac'pax svach'il d'ayoñ.

31 Yuj juntzañ sval tic, mañxa tas sco na ticnaic. Ayxo och Dios qued'oc. Yuj chi', ¿tom ay junoc mach syal stec'b'an sb'a yoch ajc'olal d'ayoñ? **32** A Dios ac'jinacoch Yuninal d'a yol sc'ab' chamel cuuj co masanil. Vach'chom Yuninal, palta maj scol-laj. Tato yac'nac Yuninal chi' cuuj, ocoxom masanil tas vach', ¿tom mañ ol yac' d'ayoñ yed'oc? **33** A oñ sic'b'il oñ el yuj Dios, ¿tom ay junoc mach syal yac'anoch d'a quib'añ? A Dios tz'alani to vach' oñ d'a yichañ. **34** Yuj chi', ¿mach junoc

syal yac'anoch d'a quib'añ? A Cristo Jesús ix chami, ix ac'jixi pitzvoc. Axo ticnaic, ayec' d'a svach' c'ab' Dios, van stevi d'a Dios chi' cuuj. **35** Malaj junoc tas sch'oxani to mañxo oñ xajanoc yuj Cristo. Vach'chom yaelal, junoc nivan cusc'olal, taxoñej ay mach tz'ac'anoch junoc tas d'a quib'añ, vejel, mañ pichulal, junoc tas ay smay, vach'chom tzoñ mil-jichamoc, mañ jab'oc syactej Cristo oñ xajanani. **36** Yujto syalcan d'a Slolonel Dios icha tic:

Palta jun, uuñ val d'a junjun rato ijan tzoñ smilcham eb', icha junoc noc' calnel tz'ic'-jib'ati yic schami, icha chi' tzoñ yutej eb', xchicani.

37 Vach'chom ol ja juntzañ tic d'a quib'añ, palta ol ton co vach' aq'uej ganar yuj scolval jun tzoñ xajanani.

38 Yuj chi' vojtaxo to vach'chom ay tastac, añeja' te xajan oñ yuj Dios. Vach'chom chamel, ma co q'uinal, vach'chom junoc ángel, mato junoc ay yopisio, taxoñej junoc tas ayec' ticnaic, ma tas toto ol javoc, **39** vach'chom junoc ayec' d'a satchaani, ma junoc ayec' d'a yalañ tic, yaliñej tas junocxo b'ob'il yuj Dios, toxon max yal yoch d'a co cal yed' co Mam Dios chi', añeja' te xajan oñ yuuj. A Dios tzoñ xajanan yuj Cristo Jesús, aton Cajal.

A eb' israel sic'b'ilel yuj Dios

9 ¹ Yujto yic inxo Cristo eyed'oc, yuj chi' a juntzañ tas ol valb'at tic d'ayex te yel, mañ esoc. A jun in pensar tic tzin cuchb'ani, a sch'oxani to yel juntzañ ol val tic d'ayex, yujto a Yespíritu Dios tz'ac'an in na'a. ² A in tic, te nivan in cusc'olal. Masanil tiempo pitz'anoch d'a in c'ool ayic

tzin naan eb' vetisraelal, yujto in gana scolchaj eb'. **3** Q'uinaloc tato syala' tzin c'ancot yoval se'ool Cristo d'a vib'añ ticaic, yic tzin el d'a yol se'ab' axo eb' vetchoñab' chi' scolchajcaneli. Tato icha chi', ay in gana vac'an in b'a yuj eb'. **4** A eb' chi', yiñtilal Israel eb' ved'oc. A Dios ac'jinacoch eb' yuninaloc, sch'oxnacpax sb'a yed' stziquiquial d'a scal eb', yac'annaccan juntzañ strato yed' eb'. Yac'annacpaxcan ley Moisés d'a eb'. Yalnaccan d'a eb' tas syutej yalan sb'a eb' d'ay. Ay pax juntzañ tas b'aj yac'naccan sti' d'a eb'. **5** A juntzañ eb' nivan yelc'och d'a yichañ Dios d'a peca', aton eb' smam yicham eb'. A Cristo, ata' ul yac'nacoch sb'a animail, yochnac yetchoñab'oc eb'. A Cristo chi', aton Dios Yajal yaj d'a yib'añ smasanil tasi. Masanil tiempo ol aljoc vach' lolonel d'ay. Amén.

6 Vach'chom maj colchaj eb' israel smasanil, max yal calani to maj elc'och tas yalnaccan Dios chi' d'a eb'. Yujto a eb' israel chi', a d'a yichañ Dios, mañ masaniloc eb' israel d'a val yel. **7** A eb' israel chi', yiñtilal ton Abraham yaj eb', palta mañ masaniloc eb' yel yiñtilal viñ d'a yichañ Dios. Yujto yalnaccan Dios d'a viñaj Abraham chi' icha tic: A d'a viñaj Isaac tic ol b'eyñejb'at jantac iñtilal, xchicani. **8** A jun tic syalelc'ochi to malaj junoc mach yuj smam yicham syal yoch yuninaloc Dios. A eb' yiñtilal viñaj Abraham pitzvinaquel icha yutejncac Dios yac'annaccan sti' d'a viñ, añejton eb' yel yiñtilal viñ d'a yichañ Dios chi'. **9** Yalnaccan Dios d'a viñaj Abraham chi' icha tic: Yab' val icha tic junab' tzin jax junelxo vac' a paxyal. Ata' ol aljoc junoc svinac unin ix Sara tic, xchican Dios chi' d'a viñ.

10 Mañocñej juntzañ tic sval d'ayex. A viñ co mam quicham Isaac, a ix Rebeca yic'nac viñ. Axo yic scuchanoch yune' ix, ay chavañ unin yuneej ix. A viñaj Isaac chi' ay yic eb' schavañil. **11-13** A chavañ eb' unin chi' tiox eb'. Ayic manto alji eb', manta tas vach', mantalay pax tas chuc se'ulej eb'. Palta icha tic yutejncac Dios chi' yalan d'a ix Rebeca chi': A viñ b'ab'el, ol can viñ d'a yalañ smandar viñ tzac'an, xchi. Tz'ib'yajpaxcan junxo tic d'a Slolonel Dios, aton b'aj syal icha tic: A viñaj Jacob, xajanab'il viñ vuuj. Axo viñaj Esaú, chachb'ilel viñ vuuj, xchicani. A juntzañ tic sch'oxani to a Dios ay yalan yic sic'anel junjun mach sgana. Mañ yujoc tas sco c'ulej tzoñ yavtejoch yicoc.

14 Palta ¿tas scutej co naani? ¿Tom mañ tojoloc Dios d'a icha chi'? Maay. Tojol toni. **15** Yujto icha tic yutej yalannaccan d'a viñaj Moisés: "Ol vac' in vach'c'olal d'a eb' b'aj syal in c'ool svac'a'. Ol oc' in c'ool d'a eb' b'aj syal in c'ool," xchi Dios. **16** Vach'chom co gana tzoñ colchaji, vach'chom seac' val quip, mañ yujoc chi' tzoñ colchaji, palta yujñej val to tz'oc' se'ool Dios d'ayon. **17** Tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel tas yalnaccan Dios d'a viñ yajal Egipto. Syal icha tic: Ix ach vac'och d'a opisio yic vach' uuuj tzin ch'oxel in poder, yic ay smay in b'inaj d'a masanil yolyib'añ-q'uinal, xchi Dios d'a viñ. **18** Yuj chi', a eb' sgana Dios b'aj tz'oc' se'ool, aton eb' chi' b'aj tz'oc' se'ool. Yed' pax eb' sgana Dios spitb'i, aton eb' chi' spitb'i yuuj.

19 Palta tecan ayex tzeyal icha tic d'ayin: Tato icha chi', ¿tas yuj syal Dios jun to ay co mul? ¿Toc ay mach syal scachanoch vaan tas sgana Dios

chi'? tecan xe chi. **20** Palta max yal-laj calan icha chi'. Malaj junoc mach syal stelan sb'a yed' Dios. A junoc lum chen, ¿tom syal yalan luum icha tic d'a mach stz'acani, tas yuj icha tic tzin utej, tom xchi luum?

21 Yujto a jun tz'acum, ay yalan yic stz'acan luum icha d'a sgana. Vach'-chom junñej slumal sc'ana', palta ay yalan yic sb'oan junoc te vach' yilji yed' junoc palta yilji.

22 Icha pax chi' yaj co Mam Dios qued'oc a oñ anima oñ tic. Vach'-chom snib'ej sch'ox yoval sc'ool d'a yib'añ chucal, snib'ej pax sch'ox spoder, palta syac' techaj d'a yib'añ eb' anima smoj sb'atcan d'a syaelal yuj schucal, aton eb' yictaxon yaj sateli. **23** Icha chi' yutejñac Dios sch'oxanel snivan vach'c'olal d'ayoñ, yujto ix oc' sc'ool d'ayoñ. Atax d'a peca' sic'nac oñ och yicoc, yic ay calan quic d'a svach'il. **24** Yavtejñac oñ och yicoc, vach'chom israel oñ, vach'chom mañ oñ israeloc. **25** Yujto icha chi' syal Dios d'a slibro viñaj Oseas, b'aj syal icha tic:

A juntzañ mañ in choñab'oc d'a yic yalañ, ol vac'och eb' in choñab'oc. A eb' mañ xajanoc vuuj d'a yic yalañ, ol in xajanej-pax eb', xchi Dios.

26 A d'a jun lugar b'aj yalnaccan Dios d'a eb': A ex tic, mañ ex in choñab'oc, xchi. Añeja' ta' ol aljoc d'a eb' to yuninal Dios pitzan yaj eb', xchi d'a Slolonel Dios chi'.

27 Palta yalnaccan yab'ixal eb' israel viñaj Isaías, b'aj syal icha tic:

A eb' yiñtilal vetisraelal, vach'-chom te nivan ol aj sb'isul eb' icha sb'isul yarenail sti' a' mar, palta jayvaññej eb' ol colchajoc.

28 Yujto a Dios Cajal, mañxo ol stañvej ec' tiempo, yic ol sch'ol-b'itan tas yaj eb' anima d'a yol-yib'añq'uinal tic. Icha chi' ol yutoc yac'an tz'acvoc elc'och slolonel, xchi.

29 Añejtona' viñaj Isaías chi' aljinac-can junxo tic:

A Dios Cajal aton Syal yuj smasanil, ix el d'a sc'ool oñ yac-tancan jayvaññoixo tic.

Q'uinaloc maay, ix am oñ satel co masanil icha ajnac eb' aj Sodoma yed' eb' aj Gomorra, xchi

Majxo yac'och jun vach' ab'ix tic eb' israel d'a sc'ool

30 A ticnaic ol val d'ayex, tas syalelc'och juntzañ sval tic. A eb' mañ israeloc, max snalaj eb' tas syutej eb' yoch vach'il d'a yichañ Dios. Palta syal Dios to ay eb' vach' d'a yichañ. Icha chi' syal Dios yuj eb', yujto syac'och Cristo eb' d'a sc'ool.

31 Axo eb' israel, syac'och spensar eb' d'a ley Moisés yic tz'och eb' vach'il d'a yichañ Dios yuuj, palta max tzac'vanlaj yoch eb' vach'il yuj ley chi' d'a yichañ Dios. **32** ¿Tas yuj icha chi' tz'ajcan eb' tze na'a? Scan-ñej eb' icha chi', yujto max yac'och Cristo eb' d'a sc'ool. A snaan eb' to syal yoch eb' vach'il d'a yichañ Dios yuj juntzañ tas munil sc'ulej eb'. Yuj chi', icha yaj junoc q'ueen b'aj sco tenoch coc, icha chi' yaj Cristo d'a eb'. **33** Yalnac yab'ixal Cristo Dios d'a Slolonel, b'aj syal icha tic:

A d'a choñab' Sion, ata' ol in ch'ox junoc mach icha junoc q'ueen b'aj stenoch yoc eb', stelvi eb' yuuj, palta a eb' tz'ac'anocho jun chi' yipoc sc'ool,

mañ ol somchajel-laj eb' yuuj, xchi Dios chi'.

10 ¹ Ex vuc'tac ex vanab', d'a smasanil in c'ool, in gana scolchajel eb' vetisraelal. Jantac val tzin c'an jun tic d'a Dios. ² Yel toni, ayoch spensar eb' yac'an servil Dios, palta mañ yojtacoc eb' tas syutej eb' yac'an servil icha val sgana. ³ Mañ yojtacoc eb' tas tz'aj yoch eb' vach'il d'a yichañ Dios. Toñej snib'ej eb' munil tz'och eb' vach'il d'a yichañ, palta max sc'anab'ajeb' eb' tas yalnac Dios yuj tas tz'aj coch vach'il yed'oc. Yuj chi' max yal-laj yoch eb' icha sgana Dios. ⁴ Yuj Cristo mañxalaj yalan yic ley Moisés yac'anoch anima vach'il d'a yichañ Dios, yujto a eb' tz'ac'anoch Cristo d'a sc'ool, tz'och eb' vach'il d'a yichañ Dios chi'.

⁵ Yalnaccan viñaj Moisés tas sco c'ulej tato co gana tzoñ och vach'il d'a yichañ Dios yuj jun ley chi'. Aton jun syal icha tic: Tato ay mach sc'anab'ajan masanil tas syal ley, ol scha sq'uinal yuuj, xchi. ⁶ Palta ay junxo tz'alani to ol yal Dios to vach' oñ d'a yichañ tato scac'och d'a co c'ool. Aton jun syal icha tic: Mañ e na icha tic, ¿mach junoc ol q'ue d'a sat-chaañ? xchi. Syalelc'ochi, mach ol b'at ic'anemta Cristo. ⁷ Syalanpax icha tic: Añejtona' mañ e na icha tic: ¿Mach junoc ol b'at d'a yol luum? xchi. Syalelc'ochi, mach junoc ol b'at ic'anqueta Cristo d'a scal eb' cham-nac. ⁸ Palta ay junxo tz'alan icha tic: A jun ab'ix tic, eyojtacxo. Syal eyalani. Ayxo och d'a e c'ool, xchi. A jun ab'ix syal tic, aton jun ab'ix scaleli. A tz'alani to yovalil scac'och Cristo d'a co c'ool. ⁹ Tato scal yed' co ti' to a Jesús Yajal yaj d'ayoñ, tato d'a val yel scac'och d'a co c'ool to a

Dios ac'jinac pitzvoc d'a scal eb' chamnac, tato icha chi' ol oñ colchajoc. ¹⁰ Yujto scac'och Cristo d'a co c'ool, yuj chi' syal Dios to vach' oñ d'a yichañ. Yujto scal yed' co ti' to a Jesucristo Yajal yaj d'ayoñ, yuj chi' tzoñ colchaji.

¹¹ Syalcan d'a Slolonel Dios: Yal-ñej mach ol ac'anoch Jesucristo chi' yipoc sc'ool, mañ ol somchajel-laj yuuj, xchicani. ¹² A eb' israel yed' eb' mañ israeloc, lajanñej eb' smasanil d'a yichañ Dios. Yujto a Dios Cajal, Yajal yaj d'a quib'añ co masanil. Yal-ñej mach oñ scal co b'a d'ay, nivan svach'c'olal syac' d'ayoñ. ¹³ Icha syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: Jantacñej eb' syal sb'a d'a Dios Cajal, ol colchaj eb' smasanil, xchi. ¹⁴ Palta a eb' manto ac'anoch Dios Cajal d'a sc'ool, ¿tas ol yutoc eb' yalan sb'a d'ay? ¿Tas ol yutoc eb' yac'anoch d'a sc'ool, tato manto yab' yab'ixal eb'? Añejtona', ¿tas ol yutoc eb' yab'an yab'ixal, tato malaj mach tz'alan yab' eb'? ¹⁵ Palta, ¿tas ol yutoc eb' b'at yalanel yab'ixal, tato malaj mach schecanb'at eb'? Syalanpax d'a Slolonel Dios: Mañxo jantacoc svach'il yilji, ayic sjavi eb' tz'alanel vach' ab'ix, xchi.

¹⁶ Palta mañ masaniloc eb' schaan yab' jun ab'ix yic colnab'il tic. Icha ix yalcan viñaj Isaías: Mamin, malaj val eb' tz'ac'anoch jun ab'ix scal tic d'a sc'ool, xchi. ¹⁷ Añej tas scab'i, a scac'och d'a co c'ool. A jun ab'ix yovalil tz'alji, aton yab'ixal Cristo.

¹⁸ Palta, ¿tas tze na jun? A eb' israel, ¿tom maj yab' jun vach' ab'ix tic eb'? Maay, ix yab' eb' smasanil. Yujto icha tic syalcan d'a Slolonel Dios:

Ix b'eyb'at yab'ixal d'a masanil sat luum tic, masanto ix pucax-b'at d'a masanil yolyib'añ-q'uinal tic, xchicani.

19 Palta añeja' maj yac'och eb' d'a sc'ool. ¿Tas tze na yuj eb'? ¿Tom max nachajel jun ab'ix chi' yuj eb' israel chi'? Yalnaccan viñaj Moisés yuj tas xchi Dios d'a eb' israel, ayic yalannac icha tic:

Vuuj, ol tz'a e c'ool yuj jun-tzañxo choñab' malaj yelc'ochi. Añejtona', ol in tzuntzejcot eyoval yuj tas ol vac' d'a jun-tzañxo anima manto nachajel yuuj, xchi Dios chi' d'a Slolonel.

20 Añejtona' viñaj Isaías, stec'b'ejnac sb'ia viñ yalani tas xchi Dios yuj eb' mañ israeloc. Yalannac icha tic:

A eb' maj in sayanlaj, ix in ilchaj yuj eb'. Yed' pax eb' maj in c'anb'ani, ix in ch'ox pax in b'a d'a eb', xchi Dios chi'.

21 A viñaj Isaías chi' aljinaccani tas ix yal Dios yuj eb' yetisraelal. Aton b'aj syal icha tic: Masanil tiempo svavtejcot eb' israel d'ayin, palta max sc'anab'ajeb' jab'oc eb'. Te pit eb', xchi Dios chi'.

A svach'c'olal Dios d'a eb' israel

11 ¹ A eb' schoñab' Dios chi', ¿tom paticab'ilel eb' yuuj d'a junelñej? Maay. Ina in tic, israel in pax yed' eb'. Yiñtilal in pax viñaj Abraham yed' eb'. A d'a jun macañ eb' yiñtilal viñaj Benjamín, ata' cot-nac in. ² Atax d'a peca', a Dios ic'-jinac och eb' israel yicoc. Axo ticnaic, mañ ol spatiquej el-laj eb'. Cojtac yab'ixal viñaj Elías^b d'a Slolonel

Dios. A junel ix lesalvi viñ d'a Dios, ix yalan viñ tas smul eb' yetchoñab' israel chi', ix yalan viñ: ³ Mamin, a eb' vetchoñab' tic, ix smac'cham jun-tzañxo eb' a checab' eb'. A juntzañ yed'tal b'aj tz'ac'ji silab' d'ayach, ix laj smac'poj eb'. A ticnaic, a inxoñej ix in caní. Palta añeja' sgana eb' tzin smilpaxi, xchi viñ d'a Dios. ⁴ Yuj chi' ix yal Dios chi' d'a viñ: Maay, ayto uquexo mil vinac sic'b'ilcanel vuuj. Malaj b'aj ix em cuman eb' d'a jun syaloch eb' sdiosaloc scuch Baal, xchi d'a viñ. ⁵ Añejtona' icha chi' yaj tic-naic. Ay eb' yic ton Dios d'a scal eb' vetisraelal chi'. Aton eb' sic'naquel Dios chi' yuj svach'c'olal. ⁶ Yuj val svach'c'olal Dios sic'b'ilel eb', mañ yujoc tas vach' ix sc'ulej eb'. Q'uinaloc yuj tas vach' ix sc'ulej eb' sic'b'ilel eb', tato icha chi', mañoc am yuj svach'c'olal Dios, scolchajel eb'.

⁷ Palta ¿tas tz'aj eb' israel tze na'a? Ix yac'lej eb' sayani chajtil tz'aj yoch eb' vach'il d'a yichañ Dios, palta maj yal-laj yuj eb', yuj chi' añej eb' sic'b'ilel d'a scal eb' chi' yuj Dios ix yal yuuj. Axo juntzañxo eb', toñej ix vach' pitb'icanel eb'. ⁸ Yujto syal d'a Slolonel Dios icha tic: A Dios ix ac'an quistalax eb'. Yuj chi', vach'-chom syil spider eb', palta max nachajel-laj yuj eb'. Vach'chom syab' slolonel eb', palta max nachajel-laj yuj eb'. Añejtona', icha pax chi' eb' ticnaic, xchi. ⁹ Yalnacpaxcan viñaj David:

Ichaocab' junoc yaal tz'aj jun-tzañ sq'uiñ eb' chi'. Telvocab' eb' yuj juntzañ sq'uiñ chi'. B'atocab' d'a yib'añ eb' yuuj.

^b **11.2-4** A jun ab'ix tic, tz'ilchaj pax d'a 1 Reyes 19.1-18. Baal sb'i sdiosal eb' anima cajan d'a slac'anil eb' israel.

10 Mocxob' yal-laj yilan eb' uuj.
Icha junoc viñ ñojanem d'a
yalañ icatz, ichaocab' chi' tz'aj-
can eb' d'a junelñej, xchi viñaj
David chi'.

11 Palta tzin c'anb'ej d'ayex, ayic
ix juviel eb' israel chi', ¿tom junel-
ñej ix juviel eb'? Maay. Palta yujto
ix juviel eb' yuj schucal, yuj chi' ay
eb' mañ israeloc scolchaji. Axo eb'
israel ol ilanoc, ol chichon sc'ol eb'
yilani. **12** Yujto juvinaquel eb' israel
chi', yuj chi' te vach' yic eb' anima
smasanil d'a yolyib'añq'uinal tic.
Yujto cannac eb' israel chi' d'a
yalañ, yuj chi' te vach' yic eb' mañ
israeloc. Tato icha chi', ¿jantacxom
val svach'il quic co masanil, ayic ol
meltzajxoc och spensar eb' israel
chi' smasanil junelxo?

13 Palta ay tas in gana sval d'ayex
a ex mañ ex israeloc chi'. A Dios ac'-
jinac vopisio in munlaj d'a e cal. Yuj
chi' nivan yelc'och jun vopisio tic
d'ayin, **14** talaj icha chi' syil sc'ool
eb' vetchoñab' to van e colchaji, yuj
chi' tope ay eb' ol colchajpaxoc. **15** A
eb' israel chi', paticab'il el eb' yuj
Dios junoc tiempoal. Yuj chi', masanil
juntzañxo anima, syal yoch eb' jun-
c'olal yed' Dios. Axo ol chajocxioch
eb' israel chi' junelxo, mañxom jan-
tacoc svach'il. Ichato ol pitzvocxi eb'
anima d'a scal eb' chamnac, yujto te
nivan svach'il ol scha eb'.

16 Q'uinaloc a ixim b'ab'el pan tz'elta
d'a ixim harina yic ton Dios yaji, ta
icha chi', yic ton Dios ixim masanil.
Icha junoc te te', tato yic Dios yaj
sch'añal yib' te', añejtona' yicñej pax
yaj te' sc'ab'. **17** Palta a eb' israel
elnac d'a yol sc'ab' Dios, icha junoc
sc'ab' te' olivo stzephajel d'a snun,
icha chi' aj yelnac eb'. A exxo, icha

sc'ab' jun te' caltacte'al olivo scomon
q'uib'i, icha chi' eyaji, yujto mañ ex
israeloc. Palta ichato ix ex ac'-
jicanoch sq'uexuloc eb' d'a jun sc'ab'
b'aj tzezb'ilelta d'a snun chi', yujto
ay eyalan eyic yed' eb' smam yicham
eb'. **18** Palta mañ e na to ec'to e
vach'il d'a yichañ eb' israel chi'.
Yujto icha junoc sc'ab' te te', icha
chi' eyaji. A junoc c'ab' te', max yal
yac'an yaxb'oc te' yib'. Palta a
sch'añal yib' te', a tz'ac'an yaxb'oc te'
sc'ab' chi'.

19 Tecan ayex tzeyal icha tic: A eb'
israel chi', ichato tzezb'ilel eb' d'a
snun, yic vach' a oñ tzoñ ochcan
sq'uexuloc eb', tecan xe chi. **20** Yel
toni, ichato tzezb'ilel eb' israel chi',
yujto max yac'och Dios eb' d'a sc'ool.
Palta a ex tic, yujñej to ix eyac'och
Dios d'a e c'ool tzex ochcan
sq'uexuloc eb'. Yuj chi', xeyic'-
tachaañ e b'a, tzeyil val e b'a. **21** Tato
maj yac'laj nivanc'olal Dios d'a
yib'añ eb' icha sc'ab' te' yaji, ocxom
ex pax tic, ¿tom ol ex yac' nivanc'olal
tato tzeyiq'uel e b'a d'ay?

22 Nachajocab'el eyuuj to nivan
svach'c'olal Dios. Palta añejtona', ov
pax sic'lab'il. A eb' juvinacxoel chi',
aycot yoval d'a eb'. A exxo tic, mañ
jantacoc svach'c'olal syac' d'ayex. Yuj
chi' yovalil tzex ochcan d'a svach'-
c'olal, tato maay, añejtona' ol ex ic'-
jocxieloc. **23** A eb' israel chi', tato ol
yac'xioch eb' d'a sc'ool, ol ochxoc eb'
yicoc Dios chi'. Ichato ol ac'jocxioch
eb' d'a te' snunal chi' junelxo. Yujto a
Dios ay spoder sb'oan icha chi'. **24** A
exxo mañ ex israeloc, ichato tzezb'il
ex el d'a snunal junoc te te' munil
sq'uib'i, ix ex ac'jioch sc'ab'oc junoc
te te' vach'. Vach'chom mañ ex yicoc
jun chi' d'a yalañtaxo, palta ix ex och

yicoc. Tato icha chi' ix ex aji, añe-jtona' icha pax chi' eb' israel. Ichato ol ac'jocxioch eb' d'a snunal b'aj elnaccoti, aton jun yic val eb' d'a peca'. Yuj chi', yelxo val ol och eb' yicoc junelxo.

**Ay jun tiempoal ol colchaj
eb' israel masanil**

25 Ex vuc'tac ex vanab', a juntzañ sval tic d'ayex, malaj mach ojtannac d'a peca'. Palta a ticnaic, in gana to tzeyojtaquejeli yic max eyic'chaañ e b'a, yujto jelan ex e naani. A eb' vetisraelal chi', tziytum eb' pitb'incanelli. Ol canñej eb' icha chi' masanto ol tz'acvoc sb'isul eb' mañ israeloc ol colchajoc. **26** Ichato chi' ol colchajpax eb' vetisraelal smasanil. Yujto syal d'a Slolonel Dios icha tic:

A d'a choñab' Sion d'a scal eb' israel, ata' ol q'ue vaan jun Colvajum. A' ol ic'anel schucal eb' yiñtilal Jacob.

27 Icha tic ol vutoc vac'an in trato yed' eb', ayic ol vac'an lajvoc smul eb', xchi Dios.

28 A eb' israel chi', ajc'ol eb' d'a Dios, yujto max yac'ochlaj jun vach' ab'ix yic colnab'il eb' d'a sc'ool. Icha chi' yaj eb', yic a ex tic syal e colchaji. Palta añeja' xajanab'il eb' yuj Dios, yujto sic'b'ilcanel smam yicham eb' yuuj. **29** Yujto a tas syac' Dios, junelñej syac'a'. Maxtzac yiq'uec'laj. A eb' avtab'il yuj Dios yicoc, junelñej avtab'il eb'. **30** A d'a yalañtaxo, max e c'anab'ajej Dios, palta a ticnaic, ix oc' sc'ool d'ayex, yujto maj c'anab'ajajlaj yuj eb' israel. **31** Yel toni, a ticnaic max sc'anab'ajejlaj Dios eb' vetisraelal chi'. Palta icha chi' yaj eb' ayic ol oc'xoc sc'ol d'a eb', icha tz'aj yoc'

sc'ol d'ayex. **32** A d'a yichañ Dios, max co c'anab'ajejlaj co masanil a oñ anima oñ tic. Icha chi' ix oñ yutej, yic vach' jun lajanñej tz'aj yoc' sc'ol d'ayoñ co masanil.

33 A Dios, mañ jantacoc svach'il, mañ jantacoc sjelanil. Yojtacñej masanil tastac. Malaj junoc mach syal snachajel yuuj tas syutej. Malaj pax junoc mach snachajel sb'eyb'al chi' yuuj. **34** Icha syal d'a Slolonel: ¿Mach val junoc syal yojtacanel spensar Dios Cajal? ¿Mach val junoc syal sc'ay-b'ani? **35** ¿Mach val junoc sb'ab'laj ac'an junoc silab' d'ay, axo tzac'anto tz'ac'an junocxo yic d'ay? xchi.

36 Yujto a masanil tastac, añej d'a Dios scoti. Aypax ec' yuuj, yic schec-lajelta svach'il. Nivanocab' yelc'och Dios d'a masanil tiempo. Amén.

Chajtil scutej cac'an servil Dios

12 **1** Ex vuc'tac ex vanab', ix te oc' val sc'ool Dios d'ayoñ, yuj chi' tzin tevi d'ayex to tzeyac'och e b'a d'a yol sc'ab', icha junoc silab' pitzan, icha chi' scutej co b'a cac'an servil, yujto yic oññej, yic stzalaj sc'ool qued'oc. Ichaton val chi' smoj scutej calan co b'a d'ay. **2** Mañxo-ocab' lajanoc scutej co b'a yed' eb' yic yolyib'añq'uinal tic. Yovalil scac' q'uexmaj co pensar, yic ol vach' b'o co b'eyb'al d'a junelñej. Tato icha chi' scutej co b'a, ol vach' nachajel cuuj tas sgana Dios d'ayoñ. Aton juntzañ tas vach', tas syac' tzalajb'oc sc'ool Dios yed'oc yed' tas malaj jab'oc spaltail d'a yichañ.

3 A Dios ac'jinac vopisio tic yuj svach'c'olal. Yuj chi' svalb'at juntzañ tic d'ayex e masanil. Malajocab' junoc oñ sco na'a to te jelan oñ. Yovalil emnaquil scutej co b'a, ato

syala' tas copisio syac' Dios d'ayoñ, yujto ix cac'och d'a co c'ool. **4** A co nivanil tzijtum macañil yaji. Palta mañ lajanoc yopisio smasanil. **5** Icha yaj co nivanil chi', icha chi' caj a oñ creyente oñ tic. Vach'chom tzijtum oñ, palta junñej animail caj d'a yol sc'ab' Cristo. Icha yaj junjun macañ co nivanil junñej yaji, ich oñ ta', junñej caj co masanil.

6 Ch'occh'oc copisio junjun oñ, ato syala' tastac tz'el d'a sc'ool Dios yac'an d'ayoñ. Yuj chi' yovalil tzoñ munlaj val d'a junjun copisio chi'. A mach ac'b'il yopisio yalanel slolonel Dios, yovalil syaleli, ato syala' jan-tac syutej yac'anocho d'a sc'ool. **7** A mach ac'b'il yopisio yac'an servil, yovalil vach' syutej yac'an servil. A mach ay yopisio sc'ayb'an eb' yet-creyenteal chi', yovalil syac' val och spensar sc'ayb'an eb'. **8** Tato ay junoc mach tz'iptzitan eb' yet-creyenteal, yovalil syac' yip smunlaj d'a yopisio chi'. Tato ay mach sian junoc tas d'a eb' ay stzapan smajanil, yed' ocab' d'a smasanil sc'ool siej. A mach ay yopisio scuchb'an eb' yetcreyenteal, yac'ocab' yip scuchb'an eb'. Añejtona', a mach tz'oc' sc'ool d'a eb' ayoch d'a syaelal, yovalil scolvaj d'a eb' d'a tzalajc'olal.

A tas scutej co b'eyb'al

9 Yelc'olalocab' sco xajanej co b'a. Sco chacanel masanil chucal. Axo d'a tastac vach' scaq'uec och co pensar.

10 Sco xajanej co b'a, yujto cuc'tac canab' co b'a. Yovalil squic' emta co b'a junjun oñ, yic vach' ay quelc'och junjun oñ.

11 C'asanocab' scutej co b'a d'a Cajal Jesús. Mañ jaraganaoc scutej co

b'a d'ay. Smasanilocab' co c'ool scac' servil.

12 Ayocab' co tzalajc'olal d'a masanil tiempo, yujto scac'och Dios yipoc co c'ool. Tec'an scutej co b'a ayic sjavi yaelal d'a quib'añ. Mañ cactejeccan co lesalvi d'a masanil tiempo.

13 Yovalil tzoñ colvaj d'a stzapanil smajanil eb' yicxo Dios. Vach' pax scutej co b'a d'a eb' tz'ec' d'ayoñ.

14 Tato ay eb' chuc syutej sb'a d'ayoñ, yovalil sco c'ancot svach'-c'olal Dios d'a yib'añ eb', mañioc yoval sc'ool sco c'ancot d'a yib'añ eb', palta a svach'c'olal.

15 A eb' stzalaji, coñ tzalajec yed' eb', axo eb' scusi, coñ cusec pax yed' eb'.

16 Junñej molañil tzoñ aj co masanil. Max yal-laj quic'anchaañ co b'a. Junñejocab' tzoñ ec' yed' eb' malaj yelc'och d'a eb' anima. Max yal co naani to te jelan oñ.

17 Tato ay eb' chuc syutej sb'a d'ayoñ, max yal-laj chuc scutej pax co b'a d'a eb'. Vach'ñej scutej co b'eyb'al d'a yichañ eb' anima smasanil. **18** Caq'uec val quip yic jun-c'olal tzoñ aj yed' eb' anima, tato syala' yed' masanil mach. **19** Ex xajanab'il vuuj, max yal co pacan co b'a d'a eb' quetanimail. Yovalil sco tañvej, yic vach' munil a Dios ol ac'an syaelal eb'. Yujto yalnaccan Dios d'a Slolonel icha tic: A in ton tic ay valan vic vac'an syaelal eb'. A in tic ol in pactzitej d'a eb', xchi Dios Cajal. **20** Syalanpax icha tic d'a Slolonel chi': Tato ay svejel eb' ayoch ajc'olal d'ayex, aq'uec va eb', tato ay staquiñtial eb', aq'uec yuq'uej a' eb'. Tato icha chi' tzeyutej e b'a d'a eb', ol chach'oc sat eb' yuj q'uixvelal d'a

eyichañ. **21** Mañ co cha oñ yac' ganar chucal tz'ac'jioch d'a quib'añ. Yovalil vach' scutej co b'a, yic a oñ scac' ganar d'a yib'añ juntzañ chucal chi'.

13 ¹ Yovalil sco c'anab'ajej eb' yajal co masanil, yujto a Dios tz'ac'anoch eb' d'a yopisio. Q'uinaloc ta maay, malaj am junoc eb' ay yopisio. ² Tato ay oñ scac' oval yed' eb' yajal chi', syalelc'ochi to van schichonoch co c'ool d'a tas ix sb'ocan Dios. Tato icha chi' tz'aj cac'an oval yed' eb', munil scac'och yaelal d'a quib'añ. ³ Yujto a eb' yajal chi', ay yopisio eb' mañ yicoc xiv eb' vach' sb'eyb'al d'a eb', palta yic xiv eb' chuc sb'eyb'al d'a eb'. Yuj chi', tato co gana max oñ xiv d'a eb', yovalil vach' scutej co b'eyb'al. Tato icha chi' stzalaj eb' qued'oc. ⁴ Ayoch yopisio eb' yuj Dios, yuj svach'iloc eb' anima smasanil. Palta tato chuc scutej co b'a, smoj ton co xiv d'a eb', yujto yel ay yalan yic eb' yac'anoch yaelal d'a quib'añ. Yujto ayoch yopisio eb' yuj Dios, yic tz'ac'jioch syaelal eb' chuc syutej sb'a yuj eb'. ⁵ Yuj chi' yovalil sco c'anab'ajej tas syal eb' yajal chi'. Mañ yujocñej to tzoñ xiv yac'anoch yaelal eb' d'a quib'añ sco c'anab'ajan eb', palta sco c'anab'ajej eb', yujto cojtac to icha chi' sgana Dios. ⁶ Yuj chi' yovalil scac' co tumin d'a eb' icha syal ley, yujto a Dios tz'ac'an yopisio eb'. Van pax smunlaj eb' d'a jun yopisio chi'.

⁷ A eb' yajal sc'anan tumin yuj ley, yovalil scac' d'a eb'. Vach'chom ch'añ ornato, ch'añ co derecho, yovalil sco tup d'a eb' icha syal ley. A eb' yajal chi', tato smoj co xiv d'a eb', xivoc oñ d'a eb'. Tato smoj ay yelc'och eb', ayocab' yelc'och eb' d'ayoi. ⁸ Tato ay oñ ay co b'oc, yovalil sco tupu'.

Palta ay val junxo icha co b'oc d'a eb' quetanimail, aton co xajanan co b'a yed' eb', yujto yovalil sco xajanej co b'a. Tato icha chi' scutej co b'a, syalelc'ochi van co c'anab'ajan sley Dios smasanil. ⁹ Ay juntzañ checnab'il tz'alan icha tic: Mañ ex em ajmulal. Mañ e milcham junoc eyetanimail. Mañ eyelq'uej junoc tasi. Mañ eyiloch e c'ool d'a junocxo tas, xchi. A juntzañ checnab'il tic yed' juntzañxo, junxoñej checnab'il b'aj syiq'uelc'och sb'a, aton jun tz'alan icha tic: Icha eya'ilan e b'a, ichaocab' chi' tzeyutej e xajanan eb' ay d'a spatic schiquin e pat, xchi. ¹⁰ A mach xajanan eb' yetanimail, malaj juneloc chuc syutej sb'a d'a eb'. Yuj chi' tato sco xajanej eb', mañxa b'aj scac' palta d'a sley Dios.

¹¹ Svalb'at junxo tic d'ayex. Nachajocab'el eyuuj tas yaj jun tiempo tic. Yujto a ticnaic, stiempoal ichato scaq'uel co vayañ, yujto toxo ol ja co Columal. Te lac'anxo ay ticnaic, mañ ichoc ix aj co b'ab'laj chaan d'a yalañtaxo. ¹² A jun tiempool tic, lajan yaj yed' d'ac'valil. Axo yic ol ja co Columal, ichato c'ualil ol ajoc. Palta ipan yec' stiempoal ticnaic, toxo val ol javoc. Yuj chi', cactejeccan co c'ulan juntzañ sc'ulej eb' anima ayto d'a q'uic'alq'uinal. Icha syutej sb'a eb' soldado yac'an oval yed' juntzañ syamc'ab', ichaocab' chi' scutej cac'an quip d'a yic Dios, yujto axo d'a saquilq'uinal ayoi. ¹³ Ichaocab' syutej sb'a eb' vach' d'a c'ualil, ichaocab' chi' scutej co b'a. Tojol scutej co b'a. Max yal co ch'eneni uq'uel añ. Max yal tzoñ em d'a ajmulal yed' d'a juntzañxo tastac chucal yed' co nivanil. Max yal scac' oval yed' junocxo quetanimail. Max

yal yoch chian co c'ool d'a junocxo yuj tas ay d'ay. **14** Yoivalil sco chaec spoder Cajal Jesucristo icha schaan syame'ab' eb' soldado yic oval. Mañ-xoocab' cac'och co pensar d'a juntzañ sgana co chuc pensaril.

**Max yal co ch'olb'itan
eb' quetcreyenteal**

14 ¹ Ay eb' creyente manto tec'anoclay, yujto manto nachajel sc'ayb'ub'al Cristo yuj eb'. A eb' icha chi', chaec och eb' eyed'oc. Mañ e telaj e b'a yed' eb' yuj juntzañ tas manto nachajel yuj eb'. ² A eb' creyente tec'anxo, yojtac eb' smasanil tas syal co chi'ani. Axo eb' manto tec'anoc, tzato xiv eb' schi'an noc' chib'ej, añej añ itaj schi eb'. ³ Palta a oñ sco chi masanil tasi, max yal co b'uchan eb' max chi'an qued'oc. Añejtona', a eb' max chi'an juntzañ chi' qued'oc, max yal oñ yalub'tañan eb', yujto chab'iloñxo yuj Dios yed' eb'. ⁴ Q'uinaloc ay junoc mach smun-laj d'a spatrón, ¿tom ay calan quic co ch'olb'itan tas yaji? Añejton jun spatrón chi' ay yalan yic yalan d'ay tato vach' d'a yichañ mato maay. Añej-tona' ich oñ pax ta' d'a Cajal Jesús. Palta vach' ol oñ aj d'a yichañ, yujto ay spoder yoch qued'oc, yic vach' scutej co b'a d'ay.

⁵ Ay eb' creyente tz'alani to ay juntzañ c'ual nivan yelc'ochi. Ay pax eb' tz'alani, lajanñej junjun c'u, malaj junoc c'ual ec'al yelc'och d'a yichañ junocxo, xchi eb'. Yuj chi' co naec jun tic d'a co pensar junjun oñ b'aj tzoñ cani. ⁶ A eb' sc'anab'ajan juntzañ c'u sval tic, icha chi' syutej sb'a eb', yic sch'oxel eb' to ay yelc'och Cajal Jesús d'a yichañ eb'. Añejtona' a mach max c'anab'ajan

juntzañ c'u chi', icha chi' syutej sb'a eb', yujto ay yelc'och Cajal Jesús d'a eb'. Yed' pax junxo tic: A mach yalñej tas schi'a, schiñej yic sch'oxo' to ay yelc'och Cajal Jesús d'ay, yujto syac' yuj diosal d'a Dios yuuj ayic schi'ani. Axo mach max chi'an juntzañ chi' smasanil, icha chi' sc'ulej yic sch'oxo' to ay yelc'och Cajal Jesús chi' d'ay, yujto syac' pax yuj diosal d'a Dios yuj tas schi'a.

⁷ Yacb'an pitzanoñto, malaj junoc oñ quic co b'a. Añejtona' ayic ol oñ chamoc, malaj junoc oñ quic pax co b'a. ⁸ Tato pitzan oñ, yuj quic'an-chaañ Cajal Jesús pitzan oñ. Tato tzoñ chami, yuj quic'anpaxchaañ tzoñ chami. Yuj chi', vach'chom pitzan oñ ma tzoñ chami, yic oññej Cajal Jesús chi'. ⁹ Yujto ix cham Cristo, ix pitz-vixi, yic vach' tz'och Yajalil d'a yib'añ eb' chamnac yed' pax d'a quib'añ a oñ pitzan oñto tic.

¹⁰ Yuj chi', max yal co ch'olb'itan tas yaj junoc cuc'tac canab'. Max yal calani to malaj vach' yochi. Yujto co masanil ol oñ c'och d'a yichañ Dios, ato ta' ol sch'olb'itej tas caj junjun oñ. ¹¹ Yujto syalcan d'a Slolonel icha tic:

A in Yajal in tic, yel pitzan in. Yuj chi', val yel ol laj em cum-jab' eb' anima smasanil d'a vichañ. Yoivalil ol laj yal eb' to a inñej Dios in, xchicani.

¹² Yuj chi', yoivalil junjun oñ ol cal d'a Dios tastac ix co c'ulej.

**Ay smay cac'an somchaj
spensar eb' yicxo Dios**

¹³ Yuj chi', max yal-laj co ch'ol-b'itan tas caj junjun oñ. Más vach' a val junxo tic sco c'ulej: Vach' scutej co b'a yil eb' cuc'tac eb' canab', yic

vach' malaj junoc eb' ol b'at d'a schucal cuuj, yic malaj pax junoc eb' ol somchajel spensar cuuj. **14** A in tic, yujto ayoch Cajal Jesús d'a in c'ool, vojtaxco sic'lab'il to malaj junoc tas ay yovalil yuj d'a yol yico'. Palta tato ay junoc mach snaani to ay yovalil junoc tas yuj Dios, max yal sc'ulani, yujto ayton yovalil d'a yol yico'.

15 Q'uinaloc tato ay junoc tas ay yovalil schiji yuj eb' cuc'tac eb' canab', tato sco chi'a, scus eb' cuuj. Tato icha chi' scutej co b'a, mañ vanoc co xajanan eb' syal chi'. Palta aytalaj junoc eb' ix cham Cristo yuuj satel yuj junoc tas sco chi'a. **16** A oñ tic cojtac to vach' juntzañ chi', palta tato ay eb' tz'alani to chuc, más vach' max co chilaj d'a yichañ eb'. **17** A tic-naic, ayonxooch d'a yol sc'ab' Dios. Yuj chi', mañxo smojoc scac'och co pensar d'a tas sco chi'a yed' d'a tas scuq'uej. Palta smoj tojol scutej co pensar, junc'olal tzoñ aji. Sco chaan jun tzalajc'olal syac' Espíritu Santo d'ayon. **18** Tato icha chi' scutej cac'an servil Cristo, ol tzalaj Dios qued'oc. Ol yilanpax eb' quetanimail to vach' co b'eyb'al.

19 Yuj chi', co naec val tas scutej co b'a, yic junc'olal tzoñ aj co masanil. Sco naani chajtil scutej co b'a cac'an stec'anil junjun eb' yicxo Dios. **20** Ay smay sjuviel smunlajel Dios d'a eb' quetcreyenteal yuj tas sco chi'a. Yuj chi', mañ co c'ulejec icha chi'. Yel toni, malaj junoc tas ay yovalil co chi'an d'a yichañ Dios, palta tato ay eb' somchajel spensar yuj tas sco chi'a, yovalil scactejean co chi'ani. **21** Yuj chi', tato ay eb' somchajel spensar yujto sco chi noc' chib'ej, ma yujto scuq'uej vino, ma yuj junocxo tas sco c'ulej, tato icha

chi', más vach' scactejean co c'ulan juntzañ chi'. **22** Yujto cac'nacoch Dios d'a co c'ool, yuj chi' snachajel cuuj to malaj junoc tas ay yovalil yuj Dios chi'. Palta munil sco na juntzañ tic d'a yichañ Dios. A juntzañ tas sco c'ulej, tato cojtac to malaj yovalil d'a yichañ Dios chi', te vach' quico'. **23** Palta ayic sco chi'an junoc tasi, tato sco na'a to ay yovalil d'a yichañ Dios, tato icha chi', tz'och co mul d'ay, yujto max cac'och d'a co c'ool to vach' scutej co b'a. Yalñej tas sco c'ulej, tato max cac'och d'a co c'ool to vach' d'a yichañ Dios, tato icha chi', tz'och co mul d'ay.

Co c'ulejec icha sgana eb' yicxo Dios

15 ¹ A oñ tec'an oñxo tic, snachajel cuuj to malaj yovalil juntzañ chi', palta ay eb' manto tec'anoc, xiv eb' yuuj. Yuj chi' quic yaj cac'an techajoc, yujto manto te tec'anoc eb', yic max somchajel eb' cuuj. Max yal añej tas co gana sco saya'. **2** Co c'ulejec junjun oñ icha sgana eb' yicxo Dios, sec yuj chi' vach' ol aj snaan eb'. Tato icha chi', ol tec'c'aj eb'. **3** Yujto a Cristo, mañoc tas sgana ix sc'ulej. Palta janac d'a yib'añ icha syal d'a Slolonel Dios, aton b'aj syal icha tic: Mamin, ayic sb'uchvaj eb' d'ayach, a in jun svab' pax syail, xchi. **4** Jantacñej tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios d'a peca', ay yopisio oñ sc'ayb'ani. Yuj Slolonel chi' sco tec'b'ej co b'a, syac'anpax snivanil co c'ool yic vach' scac'och Dios chi' yipoc co c'ool. **5** A Dios tz'ac'an co tec'anil, syac'anpax snivanil co c'ool. In gana a tz'och eyed'oc, yic vach' junc'olal slaj eyutej e b'a, icha yutejnac sb'a Cristo Jesús. **6** Tato icha chi', junxoñej ol aj e

pensar. Junxoñej ol eyutoc eyalan vach' lolonel d'a Dios, aton sDiosal Cajal Jesucristo, Smam ton paxi.

Ec'nac viñaj Pablo yalel vach' ab'ix d'a eb' mañ israeloc

7 Yuj chi' yovalil vach' scutej quil-lan co b'a junjun oñ, yujto icha chi' ix yutej Cristo oñ yilani, yic vach' scheclajeli to te nivan svach'il Dios. 8 Svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto a Cristo ulnaquec' yac' servil eb' yetisraelal. Ulnac eq'ui, yic tz'el-c'och tas yalnaccan Dios d'a eb' co mam quicham ayic yac'annac sti' d'a eb'. Icha chi' yutejnac Cristo sch'oxani to yel syal Dios. 9 Añej-tona', yuj eb' mañ israeloc ulnac-paxec' Cristo chi', yic vach' syal vach' lolonel eb' d'a Dios, yujto ix oc' sc'ool d'a eb'. Yujto icha chi' syal d'a Slolonel:

Yuj chi' jun, sval vach' lolonel d'ayach d'a scal juntzañ nivac choñab', yuj chi' tzach in b'itej.

10 Syalanpax junxo tic d'a Slolonel Dios chi':

A exxo mañ ex israeloc, tzalajañec yed' eb' yic Dios, aton eb' israel, xchi.

11 Ay b'aj syal pax icha tic: E masanil ex nación yed' ex choñab' mañ israeloc, alec vach' lolonel d'a Dios Cajal, xchi.

12 A viñaj Isaías tz'ib'annaccan d'a Slolonel Dios:

Ay jun ol pitzvocchaañ d'a scal eb' yiñtilal viñaj Isaí, a' ol ac'joc och yajaloc eb' mañ israeloc. Aton jun chi' ol yac'och eb' yipoc sc'ool, xchicani.

13 A Dios yipe'olal yaj cuuj. In gana, a svach' ac'an e tzalajc'olal yed' e junc'olal, yujto tzeyac'och e

c'ol d'ay. Tato icha chi', ol e vach' aq'uejoch yipoc e c'ool, yujto a Yes-píritu tz'ac'an spoder d'ayex.

14 Ex vuc'tac ex vanab', vojtaxco, to vach' e pensar, jelan ex d'a yic Dios. Vojtac to syal tze c'ayb'ej e b'a ta'. 15 Vach'chom icha chi' e b'eyb'al, max in xiv in tz'ib'anb'at juntzañ c'ayb'ub'al tic d'ayex, yic mañ ol sat e c'ool d'ay. Icha chi' svutej in b'a, yujto a Dios ac'jinac jun vopisio tic yuj svach'c'olal. 16 A ac'annac vopisio vac'an servil Jesucristo d'a scal eb' mañ israeloc. Ay vopisio valanel vach' ab'ix yic Dios, yic vach' ay eb' mañ israeloc ol vac'och d'a yol sc'ab'. Icha junoc tas vach' siaj d'a yichañ Dios, icha chi' yaj eb' d'a yichañ, yujto a Yespíritu tz'ic'anoch eb' yicoc.

17 Yujto vac'nacoch Cristo Jesús d'a in c'ool, yuj chi' syal valani to nivan yelc'och jun munlajel tzin c'ulej tic d'a Dios. 18 Max yal vic'anchaañ in b'a yuj tas sc'ulejnac juntzañxo eb' tz'ac'an servil Dios. Palta max in xiv valani tas ix sc'ulej Cristo ved'oc, yic svac' sc'anab'ajej eb' mañ israeloc. Ix in ec' vac' yab'ix eb'. Ay pax juntzañ tas ix in ch'ox d'a scal eb'. 19 Aton juntzañ milagro ix in ch'ox d'a eb', yed' juntzañxo tas sch'oxanel spoder Dios. A Yespíritu Dios ix yac' spoder d'ayin. Icha chi' ix vutej ec' valanel vach' ab'ix yic Cristo d'a junjun choñab'. A d'a Jerusalén ix in b'ab'laj yamejoch valaneli. Ix laj in ec' d'a junjun choñab', masanto ix in c'och d'a yol yic Ilírico. 20 Yujto svac' vip valanel vach' ab'ix yic colnab'il b'aj manto yab' yab'ixal Cristo eb' anima. Yuj chi' mañxa in gana tzin ec' valel b'aj toxo ix ec' juntzañxo

eb' yaleli. **21** Icha syal d'a Slolonel Dios:

A eb' manto och yab'ix, ol yab' eb'. Yed' eb' manta b'aj tz'ab'an ab'ix, ol nachajel yuj eb', xchicani.

Sgana viñaj Pablo sb'at d'a Roma

22 Yuj vopisio tic, maxto yal-laj in b'at ex vila', vach'chom tzijtum elxo in naan jun chi'. **23** Ayxo yab'ilal voch ijan in naani. Xal ticnaic, mañ-xalaj in munlajel d'a juntzañ lugar tic. **24** Yuj chi' tzin na' to ayic ol in b'at d'a España ol in ec' ex vila', yic ol in tzalaj ex vilani. Ol lajvoc vec' jayeoc c'ual eyed' ta', in gana ol ex colvaj ved'oc yic ol in c'och d'a España chi'. **25** Palta a ticnaic, ol in b'ab'laj ec' d'a Jerusalén yic ol vic'-b'at jun ofrenda d'a eb' creyente ta'. **26** Yujto a eb' aj Macedonia yed' eb' aj Acaya, ix el d'a sc'ool eb', ix yic'-chaañ jun ofrenda eb' yic eb' creyente meb'a' d'a Jerusalén chi'. **27** Ix el d'a sc'ol eb' yac'an jun ofrenda chi', yujto ichato ay sb'oc eb' d'a eb'. Yujto a eb' aj Jerusalén chi', a eb' colvajnac d'a eb' mañ israeloc chi' yuj yojtacanel co Mam Dios eb'. Yuj chi', a eb' mañ israeloc chi' ay ton yalan yic eb' scolvaj d'a eb' yed' yofrenda chi'. **28** Yuj chi' yovalil ol ec' vac'can jun ofrenda chi' d'a eb' aj Jerusalén chi'. Ol lajvoc chi', ol ec' ex vilani ayic van in b'at d'a España chi'. **29** Vojtac to ayic ol in c'och eyed' ta', mañ jantacoc svach'c'olal Cristo ol yac' d'ayoñ eyed'oc.

30 Ex vuc'tac ex vanab', a Yes-píritu Dios tz'ac'an co xajanej co b'a. Yuj chi' tzin tevi d'ayex to tzeyac' eyip eyoch ved' d'a lesal. Tzex lesalvi vuuj d'a Dios yujto icha chi' sgana

Cajal Jesucristo. **31** Tze c'an d'a Dios vuuj yic ol in scolcanel d'a yol sc'ab' eb' mañ creyenteoc d'a yol yic Judea. Tzex lesalvi pax yuj jun ofrenda ol vic'b'at tic d'a eb' creyente d'a Jerusalén, yic tzalajc'olal ol scha eb'. **32** Tzex lesalvi pax vuuj yic tzalaj-c'olal ol in c'och eyed' ta', ta icha chi' sgana Dios. Axo ta' ol vic' vip jayeoc c'ual. **33** Ochocab' Dios jun ac'um junc'olal eyed' e masanil ta'. Amén.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb' creyente

16 ¹ A ix canab' Febe tic, yac'-nac servil ix d'a jun iglesia d'a choñab' Cencrea. Tzeyil janic' ix. ² Vach' tzeyutej e chaan ix sc'och ta', yujto yicxo ix Cajal Jesús qued'oc. Yujto a oñ creyente oñ tic, smoj icha chi' scutej co chaan eb' cuc'tac eb' canab' tz'ec' d'ayoñ. Tzex colvaj d'a ix yuj tastac yovalil tz'och yuuj. Yujto tzijtum eb' b'aj ix colvaj ix. Añejtona' colvajnac pax ix d'ayin.

³ Tic svac'b'at stzatzil sc'ool ix canab' Priscila yed' viñ cuc'tac Aquila, aton eb' junñej ix in munlaj yed'oc d'a yic Cristo Jesús. ⁴ Ijan chamnac eb' vuuj, ayic xid' in scolanelta eb' d'a yol sc'ab' chamel. Yuj chi' svac' yuj diosal d'a eb'. Mañoc inñej svac' yuj diosal d'a eb', a eb' creyente d'a junjun iglesia d'a scal eb' mañ israeloc, syac'pax yuj diosal eb' d'a eb'. ⁵ Svac'b'at stzatzil sc'ol eb' creyente smolb'ej sb'a d'a spat eb' chi'. Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Epeneto. Te xajanab'il viñ vuuj. A viñ ix b'ab'laj ac'anocho Cristo d'a sc'ool d'a yol yic Asia. ⁶ Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol ix María, jun ix smunlaj val d'a e cal. ⁷ Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol eb' vet-choñab', aton viñaj Andrónico yed' ix

Junias. Junñej ochnac oñ yed' eb' preso junel. Nivan yelc'och eb' d'a co cal a oñ schecab' oñ Cristo tic. A eb' b'ab'el creyente d'a vichañ.

8 Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Amplias. Xajan viñ vuuj, yujto yac'nacoch Cajal Jesús viñ d'a sc'ool. **9** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Urbano, yujto junñej tzoñ munlaj yed' viñ d'a yic Cristo Jesús. Svac'anb'at yic viñ cuc'tac Estaquis, xajanab'il pax viñ vuuj. **10** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Apeles. A viñ chi' ix checlaj val eli to ayoch Cristo d'a sc'ool viñ. Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol eb' yic viñaj Aristóbulo. **11** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ vetchoñab' scuch Herodión yed' eb' yic viñaj Narciso creyentexo. **12** Svac'paxb'at stzatzil sc'ol eb' ix canab' Trifena yed' ix Trifosa. A eb' ix chi' smunlaj val eb' ix d'a yic Cajal Jesús. Svac'paxb'at yic ix canab' Pér-sida. Xajan ix vuuj, nivanxo ix munlaj ix d'a yic Cajal Jesús. **13** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Rufo, aton viñ nivan yelc'och d'a scal eb' yicxo Dios yed' pax stzatzil sc'ol ix snun viñ. A ix snun viñ chi', icha val in nun yutejnac sb'a ix d'ayin. **14** Svac'paxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Asíncrito, viñaj Flegonte, viñaj Hermas, viñaj Patrobas, viñaj Hermes yed' juntañxo eb' viñ cuc'tac ayec' yed' eb' viñ. **15** Añejtona', svac'paxb'at stzatzil sc'ool viñ cuc'tac Filólogo, ix canab' Julia, viñ cuc'tac Nereo yed' ix yanab' viñ, ix canab' Olimpás yed' pax masanil eb' cuc'tac ayec' yed' eb'.

16 Slaj eyac'laaj stzatzil e c'ool d'a tzalaje'olal yujto yic exxo Dios. A eb' yicxo Cristo d'a junjun choñab' d'a tic, syac'b'at stzatzil e c'ool eb'.

17 Ex vuc'tac ex vanab', ay eb' ay d'a e cal van yac'lan e poj e b'a. Syac'lan pax eb' yac'an juvoquel e pensar. Palta mañ ichoc ta' syal juntañ c'ay-b'ub'al b'aj c'ayb'ab'il ex. Yuj chi', tzeyil val e b'a d'a eb'. Yovalil tzeyiq'uel e b'a d'a eb'. **18** Yujto a eb' chi', mañoc Cajal Jesucristo syac' servil eb'. Añej juntañ tas sgana snivanil eb' syac' servil. Syac'an musansatil juntañ eb' maxto nachajel yuuj eb'. Te nanam syutej sb'a eb' yalani. Ichato vach' syal eb', palta mañ vach'oclaaj. **19** Palta a ex tic, masanil anima ojtan-nac tas tzeyutej e c'anab'ajan Dios. Yuj chi' tzin tzalaj eyuuj. In gana jelan tzeyutej e b'a d'a juntañ tas vach'. Axo juntañ tas malaj svach'il, mañ e comon c'ulej. **20** A Dios ac'um jun-c'olal. A ol ac'an eyac' ganar viñ Satanás d'a elañchamel, ol can viñ d'a yalañ eyuuj. In gana syac' svach'c'olal Cajal Jesucristo d'ayex ta'.

21 A viñaj Timoteo tic, junñej tzin munlaj yed' viñ d'a tic. Syac'b'at stzatzil e c'ool viñ yed' eb' vetchoñab' tic, aton viñaj Lucio, viñaj Jasón yed' viñaj Sosípater.

22 A in Tercio in, a in van in tz'ib'anb'at jun scarta viñaj Pablo tic d'ayex, svac'paxb'at stzatzil e c'ool, yujto yic ex Cajal Jesús ved'oc.

23 Syac'paxb'at stzatzil e c'ool viñ cuc'tac Gayo. A d'a spat viñ ayoiñ eq'ui. A d'a tic smolb'ej sb'a eb' creyente smasanil. A viñ cuc'tac Erasto, tesorero yic jun choñab' tic yaj viñ, syac'b'at stzatzil e c'ool viñ yed' viñ cuc'tac Cuarto.

Syal vach' lolonel viñaj Pablo d'a Dios

24-25 A ticnaic, calec vach' lolonel d'a Dios, yujto syal yac'an co tec'anil d'a masanil tiempo. Yujto

icha chi' syal jun vach' ab'ix sval-
caneli, aton yab'ixal Jesucristo. Yic-
tax ix sb'oan yolyib'añq'uinal tic
Dios, c'ub'ab'ilxo yab'ixal Cristo
yuj. **26** Palta axo ticnaic, syac' jun
ab'ix tic yojtaquejel eb' anima yuj
Slolonel tz'ib'ab'ilcan yuj eb'
schecab' d'a peca'. A Dios chi',

ayñej ec' d'a masanil tiempo. A
tz'alani to a eb' anima ay d'a junjun
choñab', yovalil syojtaquejel jun
ab'ix tic eb', yic ol yac'och eb' d'a
sc'ool, axo sc'anab'ajan eb' chi' ta'.

27 Añej Dios te jalan. Colec vach'
lolonel d'ay yuj Jesucristo d'a
masanil tiempo. Amén.